

БІБЛІОТЕКА СПЕЦІАЛІСТА з охорони праці

№ 2 (38) • 2009

РУБРИКИ

ОСНОВА
ВИДАВНИЦТВО

**Адреса і телефони
видавництва**

01032, м. Київ-32,
вул. Жиланська, 87/30
тел. (044) 239-38-97,
т/ф: 239-38-95.
e-mail: osnova@i.kiev.ua
e-page: www.osnova-ua.com

Відповідальний за випуск
Дмитро Зеркалов

e-page: www.zerkalov.org.ua
e-mail: zerkalov@voliacable.com

Надруковані у випуску матеріали належать до інтелектуальної власності видавця, захищені міжнародним і українським законодавством і не можуть бути використані без посилання.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів покладається на рекламодавців.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації № 11377-250Р від 22.06.2006

Засновник
ТОВ «Основа»
Видавець
ТОВ «Основа»

©ТОВ «Основа», 2009

- ЗАКОНОДАВСТВО
- СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ
- МІЖНАРОДНІ, ДЕРЖАВНІ Й ГАЛУЗЕВІ СТАНДАРТИ
- НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ
- ПРАВИЛА
- ІНСТРУКЦІЇ
- ШКОЛА ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ
- ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ
- ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА
- АУДИТ
- РЕКОМЕНДАЦІЇ
- КОМЕНТАРІ

З М І С Т

- ГОСТ 12.1.005-88. Межгосударственный стандарт. Система стандартов безопасности труда. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны
(Продовження, початок див. у № 1, 2009) 2
- Перелік нормативно-правових актів з охорони праці за 2008 рік, включених до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці 10
- Правила безпеки при храненні, перевозке и применении сильнодействующих ядовитых веществ НПАОП 0.00-1.45-69 (НАОП 1.4.72-1.15-69)
(Продовження, початок див. у № 11-12, 2008, № 1, 2009) 14
- Примірні інструкції з охорони праці під час робіт із застосуванням паяльних ламп ПІ 1.1.23-358-2005 24
- Примірні інструкції з охорони праці для водія автотранспорту ПІ 1.3.10-467-2006 25
- Загальна характеристика основних Конвенцій і Рекомендацій МОП, прийнятих після 1980 р. 28

ГОСТ 12.1.005-88

МЕЖГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТАНДАРТ. СИСТЕМА СТАНДАРТОВ БЕЗОПАСНОСТИ ТРУДА. ОБЩИЕ САНИТАРНО-ГИГИЕНИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ВОЗДУХУ РАБОЧЕЙ ЗОНЫ

(Продовження, початок див. у № 1, 2009)

Друкується мовою оригіналу

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

(обязательное)

ПРЕДЕЛЬНО ДОПУСТИМЫЕ КОНЦЕНТРАЦИИ (ПДК) ВРЕДНЫХ ВЕЩЕСТВ В ВОЗДУХЕ РАБОЧЕЙ ЗОНЫ

№ п/п	Наименование вещества	Величина ПДК, мг/м ³	Преимущественное агрегатное состояние в условиях производства	Класс опасности	Особенности действия на организм
1	2	3	4	5	6
121	Бензальхлорид	0,5	п	I	
122	Бензантрон	0,2	а	II	
123	Бензила хлорид	0,5	п	I	
124	Бензила цианид ⁺	0,8	п	II	О
125	Бензиловый эфир уксусной кислоты	5	п	III	
126	Бензилпенициллин	0,1	а	II	A
127	Бензин (растворитель, топливный)	100	п	IV	
128	Бензоат моноэтаноламина ⁺	5	п + а	III	
129	Бензоила хлорид	5	п	III	
130	Бензоксазолон	1	а	II	
131	Бензол ⁺	15/5	п	II	K
132	Бензотриазол ⁺ (ингибитор коррозии БТА)	5	п + а	III	
133	Бензотрифторид	100	п	IV	
134	Бензотрихлорид	0,2	п	II	
135	п-Бензохинон	0,05	п	I	
136	Бенз(а)пирен	0,00015	а	I	K
137	Бентон-34	10	а	IV	
138	Бериллий и его соединения (в пересчете на Be)	0,001	а	I	K, A
139	Бетанал	0,5	а	II	
140	Биовит (по хлортетрациклину)	0,1	а	II	A
141	Бис-/10-дигидрофенарсазинил/оксид (п-оксид)	0,02	а	I	
142	Бис-N ₁ N'-гексаметиленмочевина (карбоксид)	0,5	п + а	II	
143	1,1-Бис/оксиметил/-циклогексен-3	5	а	III	
144	Бис-/4-оксифенил/сульфид (4,4-тиодифенил; 4,4-дигидроокси-фенилсульфид)	3	п + а	III	
145	Бис-/10-феноксарсинил/оксид ⁺ (оксофин)	0,02	а	I	
146	Бис-фосфит	3	п + а	III	
147	Бисфурфурилиденгексаметилендиамин (бисфургин)	0,2	п + а	II	A
148	Бис-/хлорметил/-бензол	1	п	II	
149	1,2-Бис-хлорметил/-3,4,5,6,7,7-гексахлорбицикло-2,2,1-гептен-4,5 ⁺ (алодан)	0,5	п + а	II	
150	Бис-/хлорметил/-ксиллол	1	п	II	
151	Бис-/хлорметил/-нафталин	0,5	а	II	
152	Бицикло-/2,2,1/-гептадиен-2,5 (норборнадиен)	1	п	II	
153	2,3-Бицикло-/2,2,1/-гептен (норборнен)	3	п	III	
154	Боверин	0,3	а	II	A
155	Бокситы	6	а	IV	Ф
156	Бора карбид	6	а	IV	Ф

1	2	3	4	5	6
157	Бора нитрид кубический и гексагональный	6	а	IV	Ф
158	Бора фторид	1	п	II	О
159	Боросодержащие смеси (Роксбор-КС, Роксбор-МВ, Роксбор-БЦ)	10	а	IV	Ф
160	Бром ⁺	0,5	п	II	О
161	Бромацетопропилацетат ⁺	0,5	п	II	
162	Бромбензантрон	0,2	а	II	
163	Бромбензол	3	п	II	
164	2-Бромпентан ⁺	5	п	III	
165	Бромфенол ⁺ /орто-, параизомеры/	0,3	п	II	
166	N-/4-бром-3-хлорфенил/-N-метокси- N-метилмочевина (малоран)	0,5	а	II	
167	1,3-Бутадиен (дивинил)	100	п	IV	
168	Бутан	300	п	IV	
169	3-Бутено-β-лактон (дикетен)	1	п	II	
170	Бутила бромид ⁺	0,3	п	II	
171	Бутилакрилат	10	п	III	
172	Бутиламид бензолсульфокислоты	0,5	п+а	II	
173	Бутила хлорид ⁺	0,5	п	II	
174	Бутилацетат	200	п	IV	
175	Бутилбензилфталат	1	п+а	II	
176	Бутилбутират	20	п	IV	
177	Бутилизоцианат	1	п	II	
178	Бутилметакрилат	30	п	IV	
179	Бутилнитрит	1	п	II	
180	Бутиловый эфир 2,4-дихлорфеноксиуксусной кислоты (бутиловый эфир 2,4-Д)	0,5	п+а	II	
181	Бутиловый эфир 2-фуранкарбоновой кислоты	0,5	а	II	
182	Бутиловый эфир 5-хлорметил-2-фуранкарбоновой кислоты	0,5	а	II	
183	Бутиловый эфир этиленгликоля	5	п	III	
184	трет-Бутилперацетат	0,1	п	I	
185	трет-Бутилпербензоат	1	п	II	
186	2-Бутилтиобензотиазол (бутилкаптакс)	2	п	III	
187	1,4-Бутиндиол	1	п+а	II	
188	2-Бутокси-3,4-дигидропиран (б-пиран)	10	п	III	
189	Ванадий и его соединения:				
	а) дым оксида ванадия (V)	0,1	а	I	
	б) пыль оксида ванадия (III)	0,5	а	II	
	в) пыль оксида ванадия (V)	0,5	а	II	
	г) феррованадий	1	а	II	
	д) пыль ванадийсодержащих шлаков	4	а	III	
190	Винила хлорид	5/1	п	I	К
191	Винилацетат	10	п	III	
192	Винилацетилен	20	п	IV	
193	Винилбутиловый эфир	20	п	IV	
194	Винилиденхлорид (1,1-дихлорэтилен)	50	п	IV	
195	Винилоксиэтилметакрилат	20	п	IV	
196	2-/5-винил-2-пиридил/1,3-бисдиметиламинопропан ⁺	2	а	III	
197	2-Винилпиридин ⁺	0,5	п	II	
198	N-Винилпирролидон ⁺	1	п	II	
199	Винилтолуол	50	п	IV	
200	Вискоза-77	5	а	III	
201	Висмут и его неорганические соединения	0,5	а	II	
202	Водорода бромид	2	п	II	О

1	2	3	4	5	6
203	Водорода хлорид	5	п	II	0
204	Водорода цианид	0,3	п	I	0
205	Водород мышьяковистый (арсин)	0,1	п	I	0
206	Водород фосфористый (фосфин)	0,1	п	I	0
207	Водород фтористый (в пересчете на F)	0,5/0,1	п	I	0
208	Возгоны каменноугольных смол и пеков при среднем содержании в них бенз(а)пирена:				
	менее 0,075%	0,2	п	II	K
	0,075–0,15%	0,1	п	I	K
	от 0,15 до 0,3%	0,05	п	I	K
209	Вольфрам, вольфрама карбид и силицид	6	а	IV	Ф
210	Вольфрама сульфид и дисульфид	6	а	III	
211	Вольфрамокобальтовые сплавы с примесью алмаза до 5%	4	а	III	Ф
212	Вулканизационные газы шинного производства (резины на основе СКИ-3, СКД, СКС-30, АРКМ-15) по суммарному содержанию аминосоединений в воздухе	0,5	п	III	
213	Галантамин ⁺	0,05	п+а	I	
214	Галлия оксид	3	а	III	
215	Гексабромбензол	2	а	III	
216	Гексаметилдисилазан	2	п	III	
217	Гексаметилендиамин	0,1	п	I	A
218	Гексаметилендиизоцианат ⁺	0,05	п	I	A
219	Гексаметиленимин ⁺	0,5	п	II	
220	Гексаметиленимины метанитробензоат (ингибитор коррозии Г-2)	3	а	III	
221	Гексан	300	п	IV	
222	Гексафторбензол	5	п	III	
223	Гексафторпропилен	5	п	III	
224	Гексахлорацетон	0,5	п	II	
225	Гексахлорбензол ⁺	0,9	п+а	II	
226	1,2,3,4,7,7-Гексахлорбицикло-/2,2,1/-гептен-5,6-бис-оксиметиленсульфит ⁺ (тиодан)	0,1	п+а	I	
227	Гексахлорбутадиен ⁺	0,005	п	I	
228	1,2,3,4,10,10-Гексахлор-1,4,4а,5,8,8а-гексагидро-1,4-эндо, экзо-5,8-диметанофталин ⁺ (альдрин)	0,01	п+а	I	
229	Гексахлорпаракилол ⁺	10	а	III	
230	Гексахлорциклогексан ⁺ (гексахлоран)	0,1	п+а	I	A
231	γ-Гексахлорциклогексан ⁺ (γ-гексахлоран)	0,05	п+а	I	A
232	Гексахлорциклопентадиен ⁺	0,01	п	I	
233	1,2,3,4,10,10-Гексахлор-6,7-эпокси-1,4,5,8-диэндометилен-1,4,4а,5,6,7,8,8а-октагидронафталин (дильдрин)	0,01	п+а	I	
234	Гексила бромид	0,3	п	II	
235	1,4,5,6,7,8,8-Гептахлор-4,7-эндометилен-3а,4,7,7а-тетрагидроинден (гептахлор)	0,01	п	I	
236	Гептиловый эфир акриловой кислоты	1	п	II	
237	Германий	2	а	III	
238	Германий четыреххлористый (в пересчете на германий)	1	а	II	
239	Германия гидрид	5	п	III	
240	Германия оксид	2	а	III	
241	Гигромицин Б ⁺	0,001	а	I	A
242	Гидразин и его производные ⁺	0,1	п	I	
243	Гидроксид трициклогексилолова ⁺ (пликтран)	0,02	а	I	
244	β-Гидроксиэтилмеркаптан	1	п	II	
245	Гидроперекись изопропилбензола ⁺ (гидроперекись кумола)	1	п	II	
246	Гидроперекись третичного амила ⁺	5	п	III	

1	2	3	4	5	6
247	Гидроперекись третичного бутила ⁺	5	п	III	
248	Гидротерфенил	5	п + а	III	
249	Гидрохлорид гамма-амино-бета-фенилмасляной кислоты (фенибут)	1	а	II	
250	Глифтор	0,05	п	I	
251	Глутаровый диальдегид	5	п	III	A
252	Глюкавамарин	2	а	III	
253	Глюкозномикопсин	1	а	III	
254	Датолитовый концентрат	4	а	III	Ф
255	Дезоксипеганин-гидрохлорид ⁺	0,5	а	II	
256	Дезоксон-3 (по уксусной кислоте)	1	п	II	
257	Декабромдифенилоксид	3	а	III	
258	Декагидронафталин (декалин)	100	п	IV	
259	Денацил ⁺	2	п + а	III	
260	Дефолианты "УДМ-П", "С", "МН"	10	а	III	
261	Диалкилфталат (ДАФ-56)	1	п + а	II	
262	Диаллиламин ⁺	1	п	II	
263	Диаллилизофталат	0,5	п + а	II	
264	Диаллилфталат	1	п + а	II	
265	Диаминодифенилоксид	5	а	III	
266	4,4-Диаминодифенилсульфид	1	а	II	
267	1,4-Диаминодифенилсульфон	5	а	III	
268	4,4-Диаминодигексилметан (диамин)	2	п	III	
269	Диангидрид динафтилгексакарбоновой кислоты	5	а	III	A
270	Диангидрид 1,4,5,8-нафталинтетракарбоновой кислоты	1	а	II	A
271	Диангидрид пиромеллитовой кислоты	5	а	III	
272	Диборан	0,1	п	I	
273	Диборид магния (в пересчете на бор)	1	а	III	
274	Диборид титана-хрома (в пересчете на бор)	1	а	III	
275	Дибромбензатрон	0,2	а	II	
276	1,2-Дибромпропан	5	п	III	
277	Дибутиладипинат ⁺	5	п + а	III	
278	Дибутилкетон ⁺	20	п	IV	
279	Ди-трет-бутилперекись	100	п	IV	
280	Дибутилсебацат	10	п + а	III	
281	Дибутилфенилфосфат ⁺	0,1	п + а	II	
282	Дибутилфталат	0,5	п + а	II	
283	2,5-Дивинилпиридин ⁺	1	п	II	
284	Дигидрат перфторацетона ⁺	2	п	III	
285	6,15-Дигидро-5,9,14,18-антразинтетрон (индантрон)	5	а	III	
286	β-Дигидрогептахлор (дилор)	0,2	п + а	II	
287	2,3-Дигидро-5-карбоксиванилид-6-метил-1,4-оксатин ⁺ (витавакс)	1	а	II	
288	2,2-Дигидрокси-3,3,5,5,6,6-гексахлордифенилметан ⁺ (гексахлорофен)	0,1	а	II	
289	1,1-Дигидроперфторамилловый эфир акриловой кислоты	30	п	IV	
290	1,1-Дигидроперфторгептиловый эфир акриловой кислоты	30	п	IV	
291	N,N-Ди-1,4-диметилпентил-п-фенилендиамин (Сантофлекс-77)	5	п + а	III	
292	Дидодецилфталат	1	п + а	III	
293	Диизобутилфталат	1	п + а	II	
294	Диизопропаноламин ⁺	1	п + а	II	A
295	Диизопропиламин ⁺	5	п	II	
296	Диизопропилбензол (смесь м- и п-изомеров) +	50	п	IV	

1	2	3	4	5	6
297	Диизопропиловый эфир	100	п	IV	
298	0,0-Диизопропилфосфит	4	п+а	III	
299	Дикрезилловый эфир N-метилкарбаминовой кислоты (дикрезил)	0,5	п+а	II	
300	Дикумилметан ⁺	5	а	III	
301	Димер метилцианкарбамата	0,5	а	II	
302	Димер метилциклопентадиена	10	п	III	
303	Ди-/метакрилоксиэтил-/метилфосонат	0,1	п	II	
304	Диметиламин ⁺	1	п	II	
305	Диметиламинная соль 2-метокси-3,6-дихлорбензойной кислоты (дианат)	1	а	II	
306	/N/3-Диметиламинопропил/-3-хлорфенотиазин/хлоргидрат ⁺ (аминазин)	0,3	а	II	A
307	Диметиламинопропионитрил	10	п	III	
308	2-/Диметиламиноэтил/-5-винилпиридин ⁺	1	а	II	
309	Диметиланилин ⁺	0,2	п	II	
310	0,0-Диметил-S-2-ацетил-аминоэтилдитиофосфат ⁺ (амифос)	0,5	п+а	II	
311	Диметилбензиламин	5	п	III	
312	0,0-Диметил-S/1,2-бис-карбозтоксиэтил/дитиофосфат ⁺ (карбофос)	0,5	п+а	II	
313	3,3-Диметилбутан-2-он (Пинаколин)	20	п	IV	
314	Диметилвинилкарбинол ⁺	10	п	III	
315	Диметилвинилэтинилкарбинол	0,05	п	I	
316	Диметилвинилэтинил-п-оксифенилметан	0,6	п+а	II	
317	Ди-/3-метилгексил/ фталат	1	п+а	II	
318	0,0-Диметил-0-/1,2-дибром-2,2,дихлорэтил/фосфат+ (дибром)	0,5	п	II	
319	4,4-Диметилдиоксан-1,3	3	п	III	
320	4,4-Диметилдиоксан-1,4	10	п	II	
321	Диметилдипропилентриамин ⁺	1	п	II	
322	N,N-Диметил-2,2-дифенилацетамид	5	п+а	III	
323	0,0-Диметил-0-/2,5-дихлор-4-бромфенил-/тиофосфат (бромфос)	0,5	п+а	II	A
324	0,0-Диметил-2,2-дихлорвинилфосфат ⁺ (ДДВФ)	0,2	п	II	
325	0,0-Диметил-0-/2,5-дихлор-4-йодифенил/тиофосфат (йодифенфос)	0,5	п+а	II	A
326	2,6-Диметил-3,5-дизетоксикарбонил-1,4-дигидропиридин (дилудин)	2	а	III	
327	0,0-Диметил-S-/карбэтоксиметил/тиофосфат ⁺ (метилацетофос)	1	п+а	II	
328	0,0-Диметил-S-/N-метил-карбамидометил/дитиофосфат (фосфамид, рогор)	0,5	п+а	II	
329	0,0-Диметил-S-/N-метил-N-формилкарбамоилметил-/дитиофосфат ⁺ (антио)	0,5	п+а	II	
330	0,0-Диметил-/4-нитро-3-метилфенил/тиофосфат ⁺ (метилнитрофос)	0,1	п+а	I	
331	0,0-Диметил-0-/4-нитрофенил/тиофосфат ⁺ (метафос)	0,1	п+а	I	
332	0,0-Диметил-/1-окси-2,2,2-трихлорэтил/фосфонат ⁺ (хлорофос)	0,5	п+а	II	A
333	Диметилпропандиамин ⁺	2	п	III	
334	Диметилсебацинат	10	п+а	III	
335	Диметилсульфат ⁺	0,1	п	I	O
336	Диметилсульфид ⁺	50	п	IV	
337	Диметилсульфоксид	20	п+а	IV	
338	Диметилтерефталат	0,1	п+а	II	
339	3,5-Диметил-1,2,3,5-тетрагидротиадиазинтион-2 (тиазон)	2	а	III	
340	0,0-Диметил-0-/2,4,5-трихлорфенил-/тиофосфат (тролен)	0,3	п+а	II	A
341	2,6-Диметилфенол ⁺	2	п	III	
342	Диметилформамид ⁺	10	п	II	
343	Диметилфосфит ⁺	0,5	п	II	
344	Диметилфталат	0,3	п+а	II	
345	0,0-Диметил-S-/фталидометил-/дитиофосфат (фталофос)	0,3	п+а	II	

1	2	3	4	5	6
346	Диметилхлортиофосфат	0,5	п	II	
347	N,N-Диметил-N'-хлорфенилгуанидин ⁺ (ФДН)	0,5	п+а	II	
348	Диметилцианамид ⁺	0,5	п	I	
349	0,0-Диметил-0-/4-цианофенил/тиофосфат (цианокс)	0,3	п+а	II	
350	Диметилциклогексиламин ⁺	3	п	III	
351	Диметилэтаноламин ⁺	5	п	III	
352	0,0-Диметил-S-Этилмеркаптоэтилдитиофосфат ⁺ (M-81, экатин)	0,1	п+а	I	
353	2,6-Диметокси-4-/п-аминобензосульфамидо/пиримидин (сульфадиметоксин)	0,1	а	I	
354	1,2-Диметоксиэтан	10	п	III	
355	Динил	10	п+а	III	
356	Динитрил адипиновой кислоты	10	а	IV	
357	Динитрил перфторадипиновой кислоты	0,1	п	I	
358	Динитрил перфторглютаровой кислоты	0,05	п	I	
359	2,4-Динитроанилин	0,3	а	II	
360	Динитробензол ⁺	1	а	II	
361	2,4-Динитро-2-вторбутилфенол ⁺ (диносеб)	0,05	п+а	I	
362	Динитроданбензол ⁺	2	а	II	
363	2,6-Динитро-N,N-дипропил-4-трифторметиланилин ⁺ (трефлан)	3	п+а	III	
364	4,6-Динитро-2-изопропилфенол ⁺	0,05	п+а	I	
365	Динитро-о-крезол ⁺	0,05	п+а	I	
366	2,4-Динитро-6-/2-октил/ фенилкротонат (каратан)	0,2	а	II	
367	Динитронафталин	1	а	II	
368	Динитротолуол ⁺	1	п+а	II	
369	Динитрофенол ⁺	0,05	п+а	I	
370	2,4-Динитрохлорбензол ⁺	0,05	п+а	I	A
371	3,5-Динитро-4-хлорбензотрифтормид ⁺	0,05	п+а	I	A
372	Дионилфталат	1	п+а	II	
373	Диоксан-1,4 ⁺ (диоксид диэтилена)	10	п	III	
374	Диоктилсебацат	10	п	III	
375	Диприн	0,3 (по белку)	а	II	
376	Ди-н-пропиламин ⁺	2	п	II	
377	Диспергатор НФ	2	а	III	
378	Дистенсиллиманит	6	а	IV	Ф
379	Дисульфан	1	а	II	
380	4,4-Дитио-/бисфенилмалеимид/	5	а	III	
381	Дитолилметан ⁺	1	п+а	II	
382	Дифенила оксид хлорированный ⁺	0,5	п	II	
383	2-/Дифенилацетил-/индандион-1,3 (ратиндан, дифенацил)	0,01	а	I	
384	4,4-Дифенилметандиизоцианат ⁺	0,5	п+а	II	A
385	Дифенилоксид (дифениловый эфир)	5	п	III	
386	0,0-Дифенил-1-окси-2,2,2-трихлорэтилфосфонат (оксифосфонат)	1	а	II	
387	Дифенилолпропан	5	а	III	
388	Дифенилы хлорированные ⁺	1	п	II	
389	Дифтордихлорэтилен	1	п	II	
390	1,1-Дифтор-2,2-дихлорэтилметиловый эфир (ингалан)	200	п	IV	
391	Дифтортетрахлорацетон ⁺	2	п	III	
392	Дифторхлорбромметан (фреон 12В ₁)	1000	п	IV	
393	Дифторхлорметан (фреон 22)	3000	п	IV	
394	Дифторхлорэтан (фреон 142)	3000	п	IV	
395	Дифторэтан (фреон 152)	3000	п	IV	
396	N,N-Дифурфураль-п-фенилендиамин ⁺	2	п+а	II	A

1	2	3	4	5	6
397	Дифурфурилиденацетон ⁺	10	п + а	III	A
398	Дихлоральмочевина	5	а	III	
399	Дихлорангидрид 2,6-нафталиндикарбоновой кислоты ⁺	0,5	а	II	A
400	Дихлорангидрид 2,3,5,6-тетрахлортерефталевой кислоты ⁺	1	а	II	A
401	3,4-Дихлоранилин ⁺	0,5	п	II	
402	1,3-Дихлорацетон ⁺	0,05	п	I	
403	Дихлорбензол ⁺	20	п	IV	
404	3,3-Дихлор-бицикло-(2,2,1)-гепт-5-ен-2-спиро/2,4,5-дихлор-4-циклопентан-1,3-дион)/(ЭФ-2)	0,2	п + а	II	
405	2,3-Дихлорбутadiен-1,3 ⁺	0,1	п	II	
406	1,3-Дихлорбутен-2 ⁺	1	п	II	
407	1,4-Дихлорбутен-2 ⁺	0,1	п	II	
408	3,4-Дихлорбутен-1 ⁺	1	п	II	
409	Дихлоргидрин	5	п	III	
410	4,4-Дихлордифенилсульфон	10	а	III	
411	п-Дихлордифенилтрихлорэтан (ДДТ)	0,1	п + а	I	
412	Дихлордифторметан (фреон 12)	3000	п	IV	
413	2,3-Дихлор-5 (дихлорметилен-2-циклопен-тенон-1,4-дион) ⁺ (дикетон)	0,05	п + а	I	
414	β, β'-Дихлордиэтиловый эфир ⁺ (хлорекс)	2	п	III	
415	1,2-Дихлоризобутан	20	п	IV	
416	1,3-Дихлоризобутилен ⁺	0,5	п	II	
417	3,3-Дихлоризобутилен ⁺ (симметричный изомер)	0,3	п	II	
418	3,3-Дихлорметилотсацклобутан ⁺	0,5	п	II	
419	2,3-Дихлор-1,4-нафтахинон (дихлор)	0,5	а	II	
420	3,4-Дихлорнитробензол ⁺	1	п	II	
421	1,2-Дихлорпропан	10	п	III	
422	1,3-Дихлорпропилен	5	п	III	
423	2,3-Дихлорпропилен	3	п	III	
424	3,4-Дихлорпропионанилид (пропанид)	0,1	а	I	
425	Дихлорстирол	50	п	IV	
426	Дихлортетрафторэтан (фреон 114)	3000	п	IV	
427	2,4-Дихлортолуол ⁺	10	п	III	
428	0-2,4-Дихлорфенил-N-изопропиламинохлорметилтиофосфонат ⁺ (изофос-2)	0,5	п + а	II	
429	3,4-Дихлорфенилизоцианат ⁺	0,3	п	II	A
430	Дихлорфенилтрихлорсилан (по HCl)	1	п	II	
431	α, α'-Дихлор-α-фтортолуол ⁺	1	п	II	
432	Дихлорфторэтан (фреон 141)	1000	п	IV	
433	Дихлорэтан ⁺	10	п	II	
434	Ди-β-хлорэтиловый эфир финилфосфоновой кислоты ⁺ (винифос)	0,6	п + а	II	
435	Дициклобутилиден ⁺	10	п	III	
436	Дициклогексиламина малорастворимая соль ⁺ (ингибитор коррозии МСДА-11)	1	а	II	
437	Дициклогексиламина нитрит (ингибитор коррозии НДА)	0,5	п	II	
438	Дициклопентадиен ⁺	1	п	II	
439	Диэтаноламин ⁺	5	п + а	III	
440	N,N-Диэтил-С ₆₋₈ алкилоксамат (оксамат)	5	п + а	III	
441	Диэтиламин ⁺	30	п	IV	
442	β-Диэтиламиноэтилмеркаптан ⁺	1	п	II	
443	Диэтиламинэтилметакрилат	800	п	IV	
444	Диэтилбензол	10	п	III	
445	Ди-(2-этилгексил)-фенилфосфат ⁺	1	п	II	

1	2	3	4	5	6
446	Ди-(2-этилгексил)-фталат	1	п+а	II	
447	N,N-Диэтил-N,N-дифенилтиурамдисульфид (тиурам ЭФ)	2	а	III	
448	Диэтилендиамина адипинат	5	а	III	
449	Диэтиленгликоль	10	п+а	III	
450	O,O-Диэтил-O-(2-изопропил-4-метил-8-пиримидил) тиофосфат ⁺ (базудин)	0,2	п+а	II	
451	Диэтилмалеинат ⁺	1	п+а	II	
452	O,O-Диэтил-O-(4-нитрофенил)-тиофосфат ⁺ (тиофос)	0,05	а	I	
453	Диэтилперфторадипинат ⁺	0,1	п	I	
454	Диэтилперфторглютарат ⁺	0,1	п	I	
455	Диэтиловый эфир	300	п	IV	
456	Диэтилртуть	0,005	п	I	
457	Диэтилтеллурид	0,0005	п	I	
458	O,O-Диэтилтиофосфорил-O-/а-цианбензальдоксим/ (валексон)	0,1	п+а	II	
459	Диэтилфталат	0,5	п+а	II	
460	O,O-Диэтил-S-/6-хлорбензоксазонлин-3-метил/-дитиофосфат (фозалон)	0,5	п	II	
461	Диэтилхлортиофосфат	1	п	II	
462	Диэтилэтанолламин ⁺	5	п	III	
463	Диэтилэтанолламинная соль 2-хлорид-N-(4-метокси-6-метил 1,3,5-триазин-2-ил) аминокарбонилбензолсульфамид (хардин)	5	а	III	
464	Додецилгуанидинацетат (мельпрекс, карпен)	0,1	а	II	
465	Додецилмеркаптан третичный	5	п	III	
466	Доломит	6	а	IV	Ф
467	Дрожжи кормовые сухие, выращенные на послеспиртовой барде	0,3	а	II	А
468	Дрожжи углеводородокисляющие (штаммы ВСБ-542, ВСБ-542 «в», ВСБ-779, ВСБ-777, ВСБ-774, ВСБ-640)	500 клеток в 1 м ³	а	II	
469	Дунитоперидотитовые пески	6	а	IV	Ф
470	Железа пентакарбонил ⁺	0,1	п	I	
471	Железный агломерат	4	а	III	Ф
472	Железорудные окатыши	4	а	III	Ф
473	Зола горючих сланцев	4	а	III	Ф
474	Известняк	6	а	IV	Ф
475	Изоамила бромид ⁺	0,5	п	II	
476	Изобутилен	100	п	IV	
477	Изобутилена хлорид ⁺	0,3	п	II	
478	Изобутилметакрилат	40	п	IV	
479	Изобутинилкарбинол ⁺	10	п	III	
480	Изопрен	40	п	IV	
481	Изопрена олигомеры	15	п	IV	
482	Изопропенилацетилен	20	п	IV	
483	Изопропиламин ⁺	1	п	II	
484	Изопропиламинодифениламин	2	а	II	
485	O,O-Изопропил-S-бензил-тиофосфат (китацин, ридид II)	0,3	а	II	
486	Изопропилбензол (кумол)	50	п	IV	
487	Изопропилиденацетон ⁺ (мезитила оксид)	1	п	III	
488	Изопропилнитрат	5	п	III	
489	Изопропилнитрит	1	п	II	О
490	Изопропил-м-терфенил	5	п+а	III	
491	Изопропил-N-фенилкарбамат (ИФК)	2	п+а	III	
492	Изопропилхлоркарбонат	0,1	п	I	
493	Изопропил-N-3-хлорфенилкарбамат (ИФК-хлор)	2	п+а	III	
494	3-Изоциантолуол ⁺	0,1	п	I	А

(Продовження див. у № 3, 2009)

Перелік нормативно-правових актів з охорони праці за 2008 рік, включених до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці

Код НПАОП	Зміст	Ким затверджений	Узгоджувальні організації	Примітки
НПАОП 0.00-1.04-07	Правила вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання	Держгірпромнагляд від 28.12.2007 № 331	Зареєстровано в Мін'юсті України від 04.04.2008 № 285/14976	Введено вперше
НПАОП 63.21-1.22-07	Про затвердження Правил охорони праці під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт на залізничному транспорті	Держгірпромнагляд від 18.12.2007 № 311	Зареєстровано в Мін'юсті України від 28.12.2007 № 1419/14686	З набранням чинності наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила техніки безпеки та провадження санітарної праці при погрузочно-разгрузочних роботах на железнодорожном транспорте», затверджені Міністерством шляхів сполучення СРСР від 15.02.90
НПАОП 0.00-4.01-08	Порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту	Держгірпромнагляд від 24.03.2008 № 53	Зареєстровано в Мін'юсті України від 21.05.2008 № 446/15137	Замість НПАОП 0.00-4.26-96
НПАОП 63.21-1.17-08	Правила безпечної експлуатації електровозів, тепловозів та моторвагонного рухомого складу	Держгірпромнагляд від 24.03.2008 № 54	Зареєстровано в Мін'юсті України від 21.04.2008 № 340/15031	Замість ДНАОП 5.1.11-1.17-96
НПАОП 63.21-1.27-08	Правила охорони праці під час перевезення працівників, розміщення житлових, побутових і службових вагонів на коліях у пересуваних формуваннях залізничного транспорту	Держгірпромнагляд від 24.03.2008 № 55	Зареєстровано в Мін'юсті України від 21.04.2008 № 341/15032	Замість ДНАОП 5.1.11-1.04-96
НПАОП 62.0-3.01-08	Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам авіаційного транспорту	Держгірпромнагляд від 25.03.2008 № 57	Зареєстровано в Мін'юсті України від 15.04.2008 № 313/15004	Замість НПАОП 62.0-3.34-8
НПАОП 0.00-7.10-07	Зміни до наказу Держгірпромнагляду від 03.09.2007 № 195	Держгірпромнагляд від 08.04.2008 № 72	Зареєстровано в Мін'юсті України від 25.04.2008 № 369/15060	Зміни до Вимог до спеціалізованих та експертних організацій, переданих постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687, затверджених наказом Держгірпромнагляду від 03.09.2007 № 195, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05.11.2007 за № 1247/14514
НПАОП 11.1-1.01-08	Правила безпеки в нафтогазодобувній промисловості України	Держгірпромнагляд від 06.05.2008 № 95	Зареєстровано в Мін'юсті України від 02.06.2008 № 497/15188	Замість Правил безпеки у нафтогазодобувній промисловості України, затверджених наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 19.12.2003 № 258 (НПАОП 11.1-1.20-03)
НПАОП 31.6-1.01-08	Правила охорони праці для виробництв електроізоляційних матеріалів	Держгірпромнагляд від 12.05.2008 № 100	Зареєстровано в Мін'юсті України від 31.05.2008 № 487/15178	З набранням чинності наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила техніки безпеки та провадження санітарної праці на підприємств по вирободу електроізоляційних матеріалів», затверджені 5 липня 1973 року ЦК профспілки робітників електростанцій та електротехнічної промисловості та Міністерством електротехнічної промисловості СРСР
НПАОП 24.0-1.01-08	Правила охорони праці в содовій промисловості	Держгірпромнагляд від 14.05.2008 № 103	Зареєстровано в Мін'юсті України від 28.05.2008 № 466/15157	З набранням чинності цих Правил уважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила безпеки для вирободу содової промисловості», затверджені Держгірпромнаглядом СРСР від 11.03.80 (протокол № 9) і Міністерством хімічної промисловості СРСР від 25.04.80 № Н-4629-79

НПАОП 24.0-3.03-07	Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам хімічних виробництв. Частина 2	Держгірпромнагляд від 13.12.2007 № 305	Зареєстровано в Міністерстві України від 31.03.2008 № 264/14955	З набранням чинності Норм уважати такими, що не застосовуються на території України, такі розділи «Типових отраслевых норм бесплатной выдачи специальной одежды, специальной обуви и других средств индивидуальной защиты рабочим и служащим химических производств», затверджених постановою Державного комітету СРСР з праці і соціальних питань та Президії ВЦРПС від 29.05.81 № 154/П-5 (далі – Типові галузеві норми): 26, 36, 37, 44, 48, 57, 63, 69, 84, 85, 86, 130, 138, 139, 148, 158, 169, 172, 200, 250, 253, 254, 256, 259, 263, 266, 270, 272, 275, 276, 278, 294, 298, 304, 307, 316, 322, 330, 336, 370, 372, 386, 393, 394, 410, 425, 439, 440, 442, 443, 468, 535, 574, 604, 618. Уважати такими, що не поширюються на виробництва моно-, ді- та поліізоціанатів на території України, вимоги розділу 164 Типових галузевих норм. Уважати такими, що не поширюються на виробництва рідкого скла на території України, вимоги розділу 228 Типових галузевих норм. Уважати такими, що не поширюються на виробництва гіпохлориту натрію на території України, вимоги розділу 238 Типових галузевих норм. Уважати такими, що не поширюються на виробництва товарів побутової хімії в аерозольній упаковці, епоксидних смол, порошку «Персоль», синтетичних мийних засобів, пральних засобів та алкисульфатів для СМЗ, бляшано-банкової тари та алюмінієвих туб для товарів побутової хімії на території України, вимоги розділу 528 Типових галузевих норм
НПАОП 25.1-3.01-07	Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам на підприємствах гумотехнічної галузі	Держгірпромнагляд від 01.10.2007 № 223	Зареєстровано в Міністерстві України від 01.10.2007 № 1338/14605	Розділ 3 «Гумошине виробництво» Типових галузевих норм безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту робітникам і службовцям нафтопереробної і нафтохімічної промисловості, затверджених постановою Державного комітету СРСР з праці та соціальних питань та Президії ВЦРПС від 23.09.80 № 269/П-10 (НПАОП 23.2-3.25-80), уважати таким, що не застосовується на території України. У розділі 2 Норм безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам хімічних виробництв (Частина 1), затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України 07.09.2004 № 194, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26.10.2004 за № 1362/9961 (НПАОП 24.0-3.01-04): пункт 2.36 «Виробництво гумо-технічних виробів» виключити. У зв'язку з цим, пункти 2.37–2.55 уважати відповідно пунктами 2.36–2.54; пункт 2.54 «Виробництво шин» виключити
НПАОП 26.0-3.01-07	Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам, зайнятим на підприємствах промисловості будівельних матеріалів	Держгірпромнагляд від 11.12.2007 № 298	Зареєстровано в Міністерстві України від 26.12.2007 № 1410/14677	З уведенням у дію цих Норм уважати такими, що не застосовуються на території України, розділи VI, VII, VIII та XII «Типових отраслевых норм бесплатной выдачи специальной одежды, специальной обуви и других

НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ

НПАОП 28.5-1.02-07	Правила охорони праці при термічній обробці металів	Держгірпромнагляд від 18.12.2007 № 315	Зареєстровано в Мін'юсті України від 28.01.2008 № 66/14757	З набранням чинності наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила по технічній безпеки і промислової санітарії при термічній обробці металів», які були затверджені 11 грудня 1968 року Центральним комітетом профспілки робітників авіаоборонпрому, «Правила по безпеці праці при термічній обробці металів», які були затверджені від 27 грудня 1990 року Міністерством авіаційної промисловості СРСР, «Правила безпеки і промислової санітарії при роботі на електротермічних установках підвищеної і високої частоти», які були затверджені від 24 квітня 1968 року Центральним комітетом профспілки робітників авіаоборонпрому (НПАОП 28.5-1.02-68, НПАОП 28.5-1.03-68, НПАОП 28.51-1.40-90)
НПАОП 28.7-1.01-07	Правила охорони праці для підприємств по виробництву кабельної продукції	Держгірпромнагляд від 18.12.2007 № 314	Зареєстровано в Мін'юсті України від 28.01.2008 № 65/14756	Введено вперше
НПАОП 31.5-1.01-07	Правила охорони праці у виробництві джерел світла та світлотехнічного обладнання	Держгірпромнагляд від 18.12.2007 № 31	Зареєстровано в Мін'юсті України від 28.01.2008 № 67/14758	Введено вперше
НПАОП 31.6-1.01-08	Правила охорони праці для виробництва електроізоляційних матеріалів	Держгірпромнагляд від 12.05.2008 № 100	Зареєстровано в Мін'юсті України від 31.05.2008 № 487/15178	З набранням чинності наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила техніки безпеки і промислової санітарії на підприємствах по виробництву електроізоляційних матеріалів», затверджені 5 липня 1973 року ЦК профспілки робітників електростанцій та електротехнічної промисловості та Міністерством електротехнічної промисловості СРСР
НПАОП 63.21-1.22-07	Правила охорони праці під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт на залізничному транспорті	Держгірпромнагляд від 18.12.2007 № 311	Зареєстровано в Мін'юсті України від 28.12.2007 № 1419/14686	З набранням чинності наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила техніки безпеки і промислової санітарії при погрузочно-разгрузочних роботах на железнодорожном транспорте», затверджені Міністерством шляхів сполучення СРСР 15.02.90 (НПАОП 63.21-1.22-90)
НПАОП 63.21-1.17-08	Правила безпеки експлуатації електровозів, тепловозів та моторвагонного рухомого складу	Держгірпромнагляд від 24.03.2008 № 54	Зареєстровано в Мін'юсті України від 21.04.2008 № 340/15031	Замість ДНАОП 5.1.11-1.17-96
НПАОП 63.21-1.27-08	Правила охорони праці під час перевезення працівників, розміщення житлових, побутових і службових вагонів на коліях у пересуваних формуваннях залізничного транспорту	Держгірпромнагляд від 24.03.2008 № 55	Зареєстровано в Мін'юсті України від 21.04.2008 № 341/15032	Замість ДНАОП 5.1.11-1.04-96
НПАОП 0.00-1.42-08	Правила безпеки праці під час виконання авіаційно-хімічних робіт	Держгірпромнагляд від 06.06.2008 № 129	Зареєстровано в Мін'юсті України від 29.07.2008 № 697/15388	З набранням чинності наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила по технічній безпеки і промислової санітарії при авіаційно-хімічних роботах», затверджені наказом Міністерства цивільної авіації СРСР від 15.02.83 № 6/И
НПАОП 23.1-1.01-08	Правила безпеки в коксохімічному виробництві	Держгірпромнагляд від 10.06.2008 № 135	Зареєстровано в Мін'юсті України від 03.07.2008 № 575/15266	З набранням чинності наказом вважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила безпеки в коксохімічному виробництві», затверджені Держгіртехнаглядом СРСР від 06.10.81 № 33 і наказом Міністерства чорної металургії СРСР від 08.09.81 № 794

НПАОП 0.00-1.56-08	Правила безпеки при виробництві вуглепра- фтових матеріалів і виробів	Держгірпромнагляд від 17.06.2008 № 143	Зареєстровано в Мін'юсті України від 07.07.2008 № 598/15289	З набранням чинності наказом уважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила безпеки в електропродомі виробстві», частина 1 «Углерод- фитовое производство», затверджені ВО «Сюнаузуглець» 15.04.86 № 48-09-6/17
НПАОП 63.21-1.09-08	Правила охорони праці для працівників кар'є- роуправління	Держгірпромнагляд від 20.06.2008 № 148	Зареєстровано в Мін'юсті України від 07.07.2008 № 599/15290	З набранням чинності наказом уважати такими, що не застосовуються на території України, «Правила техніки безпеки і производственной санітарії при вы- полнении работ на щебеночных заводах», затверджені Міністерством шляхів сполучення СРСР 02.08.74
НПАОП 0.00-1.19-08	Правила охорони праці для нафтохімічних підприємств	Держгірпромнагляд від 03.07.2008 № 156	Зареєстровано в Мін'юсті України від 08.08.2008 № 729/15420	Ці Правила поширюються на всіх суб'єктів господарю- вання з виробництва гумотехнічних виробів, азбестових технічних виробів та технічного вуглецю (далі – нафто- хімічні підприємства). Правила регламентують вимоги щодо безпечного виконання робіт та технологічних про- цесів на нафтохімічних підприємствах
НПАОП 27.1-1.06-08	Правила охорони праці під час ремонту устат- кування на підприємствах чорної металургії	Держгірпромнагляд від 20.08.2008 № 183	Зареєстровано в Мін'юсті України від 16.09.2008 № 863/15554	Наказ набирає чинності 27 вересня 2008 р. Правила поширюються на всіх суб'єктів господарювання неза- лежно від форми власності, які здійснюють ремонт і ре- конструкцію устаткування підприємств чорної металургії, а також проектування та розробку технічної документації на проведення ремонтів
НПАОП 0.00-3.10-08	Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індиві- дуального захисту працівникам гірничодобув- ної промисловості	Держгірпромнагляд від 21.08.2008 № 184	Зареєстровано в Мін'юсті України від 10.09.2008 № 832/15523	Наказ чинний з 21.09.2008 р. З цього моменту не за- стосовуються на території України розділи І і ІІ «Типових отраслевых норм бесплатной выдачи специальной одежды, обуви и других средств индивидуальной защи- ты рабочим и служащим горной и металлургической промышленности и металлургических производств других отраслей промышленности»
НПАОП 27.0-3.01-08	Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивіду- ального захисту працівникам металургійної промисловості	Держгірпромнагляд від 27.08.2008 № 187	Зареєстровано в Мін'юсті України від 01.10.2008 № 918/15609	З набранням чинності наказом уважати такими, що не застосовуються на території України, «Типовые отрас- левые нормы бесплатной выдачи специальной одежды, специальной обуви и других средств индивидуальной защиты рабочим и служащим горной и металлургичес- кой промышленности и металлургических производств других отраслей промышленности», затверджені поста- новою Державного комітету СРСР з праці та соціальним питанням і Президії Всесоюзної Центральної Ради Про- фесійних Спілок від 01.08.79 № 344/П-7
НПАОП 0.00-1.02-08	Правила будови і безпеки експлуатації ліфтів	Держгірпромнагляд від 01.09.2008 № 190	Зареєстровано в Мін'юсті України від 07.10.2008 № 937/15628	Скасування наказу Держнаглядокхранпраці від 03.11.99 № 208 «Про затвердження Правил будови і безпеки експлуатації ліфтів»
НПАОП 63.21-5.01-08	Інструкція з охорони праці під час утримання централізованих стрілочних переводів	Держгірпромнагляд від 02.09.2008 № 192	Зареєстровано в Мін'юсті України від 24.09.2008 № 894/15585	Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 25.12.96 № 229 «Про затвердження Типової інструкції з безпечного ведення робіт при утриманні централізо- ваних стрілочних переводів», зареєстрованих у Мініс- терстві юстиції України 04.04.97 за № 111/1915
НПАОП 63.23-1.02-08	Правила безпеки праці під час обслуговування спектранспорту та засобів механізації в аеро- портах цивільної авіації	Держгірпромнагляд від 16.09.2008 № 202	Зареєстровано в Мін'юсті України від 22.10.2008 № 1011/15702	Уважати «Требования безопасности труда в службах спектранспорта авиационных предприятий и автомобильных организаций гражданской авиации», затверджені Мі- ністерством цивільної авіації СРСР 04.07.84, такими, що не застосовуються на території України

Примітка. Підготовлено за матеріалами сайтів Верховної Ради і Держгірпромнагляду.

ПРАВИЛА

БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ ХРАНЕНИИ, ПЕРЕВОЗКЕ И ПРИМЕНЕНИИ СИЛЬНОДЕЙСТВУЮЩИХ ЯДОВИТЫХ ВЕЩЕСТВ

НПАОП 0.00-1.45-69 (НАОП 1.4.72-1.15-69)

(Продовження, початок див. у № 11–12, 2008, № 1, 2009)

Друкується мовою оригіналу

ПРИЛОЖЕНИЕ 19

КРАТКИЕ СВЕДЕНИЯ О ТОКСИЧЕСКИХ, ХИМИЧЕСКИХ И ФИЗИЧЕСКИХ СВОЙСТВАХ СДЯВ КАТЕГОРИИ I (Приложение 2 к «Инструкции о порядке сбыта, приобретения, хранения, учета и перевозки сильнодействующих ядовитых веществ», утвержденной Министерством охраны общественного порядка СССР 4/IX 1968 г. № 247)

Мышьяковый ангидрид

Представляет собой белый порошок, растворяется в щелочах и спиртах. На воздухе расплывается. При нагревании плавится, образуя стекловидную массу. В промышленности применяется как полупродукт для получения натриевых и кальциевых солей, а также для пропитки древесины.

Токсическая доза 0,01–0,052 г (при повышенной чувствительности 0,001 г), смертельная доза 0,06–0,2 г.

Отравления возможны при попадании мышьякового ангидрида в желудок, например, при случайном употреблении в пищу; при хранении пищевых продуктов в таре из-под мышьякового ангидрида или в загрязненной им таре; при слишком позднем опрыскивании плодовых деревьев, кустарников и овощей; при окрашивании пищевых продуктов синтетическими красителями, содержащими примесь мышьякового ангидрида; при вдыхании соединений мышьякового ангидрида в виде пыли или мелких капелек их растворов. Отравления могут быть и через кожу.

Работа должна производиться обязательно в спецодежде (рукавицы, комбинезон, респиратор от ядовитой пыли или противогаз с противодымным фильтром). В помещениях должны быть аптечки и противогазы.

Мышьяк отгружается заводами в железных барабанах с запаянными крышками по 25, 50, 100 кг. Барабаны в свою очередь помещаются в деревянные бочки. Пространство между барабаном и бочкой заполняется древесными опилками.

Мышьяковистый ангидрид

Представляет собой белый или серый кристаллический тяжелый порошок или бесцветную прозрачную стекловидную массу. При нагревании издает запах чеснока. Вещество химически очень стойкое и не поддается уничтожению. Применяется для изготовления препаратов по борьбе с вредителями сельского хозяйства, в стекольной и фарфоровой промышленности, для очистки массы в металлообрабатывающей и текстильной промышленности, в медицине, ветеринарии и для приготовления стойких боевых отравляющих веществ.

Токсическая доза для человека 0,01–0,05 г, смертельная доза 0,06–0,2 г.

Отравления возможны при попадании мышьякового ангидрида в желудок, при случайном употреблении его в пищу, при хранении пищевых продуктов в таре из-под мышьяка или в загрязненной им таре.

Упаковка и перевозка такие же, как и мышьякового ангидрида.

Сулема

Белый кристаллический порошок. Бывает также в форме кристаллической массы или прессованных лепешек. Растворяется в воде, кислотах, спирте, эфире и ацетоне. Применяется для консервирования древесины, при бронзировании и термической металлизации; в производстве аккумуляторов; в составе красок для подводных частей морских судов; при дублении кож; в фотографии как усилитель для светочувствительной бумаги; при гравировании и литографии; в сухих батареях; в химико-фармацевтическом производстве (препараты для дезинфекции); для протравливания семян против грибковых и бактериальных заболеваний.

Смертельная доза для человека при введении в желудок 0,2–0,4 г. В производственных условиях отравление происходит через дыхательные пути в виде паров или пыли солей.

Признаки отравления: повышенная утомляемость, слабость, головные боли, головокружение, рвота с кровью. Возникает состояние повышенной психической возбудимости, проявляющееся пугливостью, общей подавленностью. Сулема оказывает неблагоприятное действие на почки.

При работах с сулемой на предприятиях обязательно пользоваться спецодеждой (халат или комбинезон, перчатки или рукавицы, противогаз или респиратор от ядовитой пыли).

Сулема поступает в продажу в металлических или стеклянных герметически закрывающихся банках, упакованных в деревянные ящики.

Синильная кислота

Бесцветная, легко подвижная жидкость, в водных растворах имеет запах горького миндаля. Безводная синильная кислота пахнет клопами. Хорошо растворяется в воде, эфире, спирте. Используется для дезинфекции, борьбы с грызунами, для окуливания цитрусовых и других плодовых деревьев.

Синильная кислота является чрезвычайно сильным ядом. Смертельной дозой для человека считается 0,05–0,06 г. Отравления происходят путем вдыхания паров синильной кислоты, а также через кожу.

Признаки отравления: покраснение слизистых оболочек глаз, головокружение, общая слабость, сладкий вкус во рту, особенно замечаемый при курении, при более сильном отравлении – тошнота, рвота, потеря сознания и судороги.

Помещения, в которых ведутся работы с синильной кислотой, оборудуются мощной приточно-вытяжной вентиляцией. Все лица, работающие с синильной кислотой, снабжаются специальными противогазами и спецодеждой (комбинезон, сапоги, головной убор, резиновые перчатки). В помещениях должны быть аптечки и достаточное количество запасных противогазов. К работам могут допускаться только хорошо обученные лица, прошедшие медицинский осмотр.

Синильная кислота отгружается заводами в специальных стальных баллонах, снабженных исправными вентилями и предохранительными колпаками.

Помещения складов должны быть сухими, прохладными и иметь хорошую вентиляцию. Входить в склад, где хранится синильная кислота, без противогазов категорически запрещается.

Соли синильной кислоты Цианистый натрий

Белого, серого или желтоватого цвета. Пахнет слабо. На воздухе расплывается. Выпускается промышленностью в виде прессовых брикетов или кристаллического порошка.

Применяется для извлечения золота или серебра из руд, для чистки золотых предметов и драгоценных камней, при паянии и жидкой цементации металлов, при закаливании металлов, при бронзировании и оцинковке, при серебрении зеркал, в фотографии, литографии, в производстве фармацевтических препаратов, для борьбы с вредителями сельского хозяйства.

Смертельная доза для человека 0,1 г. Отравления могут происходить вследствие вдыхания пыли, при случайном проглатывании этих веществ, например при еде в мастерской и т. д., а также через кожу, в особенности, если целостность ее нарушена мелкими ранками, кожными заболеваниями.

Помещения, в которых ведется работа с цианистым натрием, должны быть оборудованы мощной приточно-вытяжной вентиляцией. Все лица, имеющие дело с цианистым натрием, должны иметь специальные противогазы и спецодежду (комбинезон, сапоги, головной убор, резиновые перчатки). В помещениях должны быть аптечки и необходимое количество запасных противогазов.

Цианистый натрий упаковывается в железные барабаны до 80 кг, которые запаиваются. Количество цианистого натрия, не превышающее 1 кг, может упаковываться в банки из толстого стекла с притертыми пробками, снаружи пробки заливаются парафином.

Цианистый калий

По внешнему виду и по своим химическим свойствам ничем не отличается от цианистого натрия. Применяется так же, как и цианистый натрий. Смертельная доза для человека 0,12 г. Отравления происходят так же, как и при цианистом натрии. Упаковка и спецодежда те же, что и при цианистом натрии.

Цианистый кадмий

Вещество белого цвета, на воздухе не изменяется. В воде растворим в количестве 2%. Разлагается кислотами с выделением синильной кислоты. Смертельная доза около 0,2 г. Признаки отравления – как при синильной кислоте. Применяется в гальванотехнике.

Цианистое серебро

Белый порошок. При нагревании до 320–350°C плавится с разложением на серебро и циан. Смертельная доза около 0,2 г. Признаки отравления – как и при синильной кислоте. Отравления возможны при попадании цианистого серебра в желудок, например при случайном употреблении в пищу. Применяется для гальванического серебрения металлических изделий.

Техника безопасности и спецодежда те же, что и при цианистом натрии.

Цианистая ртуть

Бесцветные квадратные призмы. Легко растворима в воде, метиловом и винном спирте. Весьма ядовита. Вызывает две формы отравления: быструю – синильной кислотой и более медленную – ртутью. Отравление может произойти как при попадании цианистой ртути в желудок, так и подкожно или внутривенно. Применяется в медицине как лекарство, антисептик для стерилизации хирургических инструментов и как реактив.

Спецодежда и порядок хранения те же, что и для цианистого натрия.

Оксицианистая ртуть

Представляет собой белый кристаллический порошок. Ядовита. Смертельная доза около 0,5 г.

Признаки отравления те же, что и при синильной кислоте. Применяется в медицине как лекарство, как антисептик для стерилизации хирургических инструментов и как реактив.

Цианистый свинец

Представляет собой белый порошок. Ядовит не только содержанием циана, но и вследствие ядовитости самого свинца. Цианистый свинец имеет ограниченное применение и в промышленном масштабе не производится.

Цианистая медь

Представляет собой белый или слабо-желтый порошок. Отравления возможны при попадании цианистой меди в желудок. Смертельная доза около 0,2 г. Признаки отравления – как при синильной кислоте. Применяется в гальванотехнике.

Цианистый цинк

Представляет собой белый порошок или блестящие кристаллы в виде призм. Ядовит. Смертельная доза около 0,15 г. Признаки отравления – как и при синильной кислоте. Применяется в гальванотехнике и в медицине.

Запрещается хранить и перевозить совместно с кислотами. Техника безопасности и спецодежда – как и при цианистом натрии.

Цианистый барий

Кристаллический белый или желтоватый порошок. Цианистый барий ядовит не только содержанием циана, но и наличием ядовитого иона бария. Признаки отравления такие же, как и цианистым натрием. Спецодежда та же, что и для цианистого натрия.

Цианистый кальций

Технический продукт – светло-коричневый порошок. Выпускается также в виде зерен или спрессованных брикетов. Разлагаясь на воздухе, образует синильную кислоту. Применяется для целей дезинсекции и как реактив. Сильный яд. Смертельная доза 0,1 г. Признаки отравления такие же, как и при цианистом натрии. Техника безопасности и спецодежда – как и при цианистом натрии.

Цианистый препарат цианплав

Представляет собой твердое вещество серо-бурого цвета со слабым запахом горького миндаля. На воздухе в присутствии влаги выделяет синильную кислоту. Цианплав не горит и не взрывается, но синильная кислота в смеси с воздухом горит.

Карбид, который имеется в цианплав, при соприкосновении с водой выделяет ацетилен, дающий с воздухом взрывчатую смесь.

Широко применяется при извлечении золота и серебра из руд, закалке специальных сталей, борьбе с сусликами, дезинсекции и дезинфекции, фумигации плодов и различных деревьев, для борьбы с вредителями и болезнями растений.

Цианплав является сильным ядом, и смертельной дозой его для человека надо считать около 0,2 г. Признаки отравления те же, что и при синильной кислоте. Техника безопасности и спецодежда – как при цианистом натрии.

Цианплав упаковывается в железные барабаны емкостью 85–100 кг, которые в свою очередь помещаются в фанерные барабаны, в банки из белой жести или железа емкостью 5–10 кг.

Цианистый препарат «Циклон»

Под названием «Циклон» имеется в виду ряд препаратов, представляющих собой пористые тела, пропитанные жидкой синильной кислотой.

В качестве пористых тел применяются: динамит, гипс в форме кубиков и кружки из пористого картона. В таком состоянии синильная кислота легче и дольше сохраняется без изменения, а в случае изменения – не представляет такой опасности, как свободная жидкая синильная кислота.

Ядовитые свойства «Циклона», признаки отравления те же, что и при синильной кислоте.

Препараты «Циклон» применяются для окуливания в тех же случаях, что и синильная кислота.

Техника безопасности, спецодежда и правила хранения – как при цианистом натрии. Препараты «Циклон» поступают в продажу в железных герметически запечатанных банках различной емкости. Срок хранения не свыше 2 лет.

Нитрил акриловой кислоты

Представляет собой бесцветную жидкость, обладающую слабым запахом. Применяется в производстве некоторых видов синтетического каучука и полимеризованных пластиков, в производстве волокон полиака, орлона, питрона. Используется также в синтезе красителей, лекарственных препаратов и для окуливания зерна.

Отравления возможны при попадании нитрила акриловой кислоты внутрь и при всасывании ее через кожу. Вдыхание нитрила акриловой кислоты вызывает раздражение слизистых оболочек верхних дыхательных путей и слезотечение, тупые головные боли, тошноту, рвоту, боли в желудке.

Лица, работающие с нитрилом акриловой кислоты, должны иметь противогазы. Спецодежда – из гладкой хлопчатобумажной ткани, непроницаемая для паров и жидкости. Защитные перчатки, нарукавники (резиновые и хлорвиниловые).

Меркаптофос

Бесцветная жидкость. Технический меркаптофос представляет собой густую маслянистую жидкость коричневого цвета с резким неприятным запахом.

При остром отравлении у человека наблюдается слабость, легкая тошнота и головокружение, головная боль, рвота, вялость, нарушение зрения, замедление пульса.

Индивидуальные защитные приспособления: респиратор с противогазовым патроном, защитные очки, комбинезон из плотной или водоотталкивающей ткани, прорезиненный или полихлорвиниловый фартук, резиновые сапоги, накидка с капюшоном из полихлорвинила или клеенки. Спецодежду после работы сдают на склад, хранить ее в жилых и производственных помещениях запрещается.

Этилмеркурфосфат

Белое кристаллическое вещество. Хорошо растворяется в воде и спирте. Применяется для консервирования древесины, для сухой и мокрой протравки семян. При попадании на кожу вызывает ожоги. Заболевание длится 5–30 дней.

Индивидуальные защитные приспособления: промышленный фильтрующий противогаз, респиратор со специальным фильтром.

Работа должна производиться обязательно в спецодежде из пылезащитной ткани. Лучше – комбинезон, предназначенный для защиты от ядовитой пыли, резиновые сапоги, защитные очки. В помещениях необходимы вентиляционные устройства.

Этилмеркурхлорид

Белое кристаллическое вещество. Применяется обычно в виде 2%-ного дуста для сухого протравливания семян зерновых культур, семян гречихи, проса, гороха, сахарной свеклы, подсолнечника, сои, овощных культур, кормовых трав и лесных пород деревьев.

Признаки отравления: слюнотечение, головные боли, головокружение.

Индивидуальные защитные приспособления аналогичны защите от этилмеркурфосфата.

Дилдрин

Представляет собой бесцветные или бледно-желтые кристаллы. Нерастворим в воде, умеренно растворим в органических растворителях. Устойчив к действию тепла, а также кислот и щелочей.

Описано много случаев хронических отравлений. В одном случае работа проводилась с помощью ранцевых опрыскивателей, без средств защиты. Первые отравления появились через 14 дней после начала контакта с дилдрином. В другой раз интенсификация развилась через 15 дней после прекращения работы. У пострадавших наблюдались головные боли, головокружение, слабость, приступы судорог с потерей сознания, длившиеся от 1 мин до 2 ч.

Индивидуальные защитные приспособления: респираторы для поглощения паров, комбинезоны из плотной бумажной ткани, перчатки, плотно охватывающие запястье, защитные очки, специальная накидка с капюшоном для сигнальщиков, сапоги или бахилы.

Хранение препаратов в специальных складах в герметической таре с соответствующими надписями. Перевозка только специальным транспортом.

Алдрин

Представляет собой белые кристаллы, почти без запаха. В воде нерастворим, хорошо растворим в органических растворителях. Устойчив к щелочам и кислотам.

Общий характер действия на организм: возбуждает, а затем угнетает нервную систему, поражает внутренние органы, особенно печень и почки. Вызывает тошноту, рвоту, головную боль, недомогание. Отравления возможны при 25%-ной концентрации алдрина и смеси алдрина и ДДТ. Индивидуальные защитные приспособления такие же, как и при дилдрине.

Фосфор (желтый)

Свежеприготовленный фосфор – бесцветная кристаллическая масса, на свету желтеющая, пахнущая чесноком. При обычной температуре слегка летуч и образует на воздухе белый туман. Не растворяется в воде. Плохо растворяется в спирте и эфире, лучше в скипидаре, маслах, очень хорошо в сероуглероде и хлороформе. На воздухе чрезвычайно легко окисляется и самовоспламеняется.

Фосфор является сильным ядом. Смертельная доза для человека 0,15 г. Отравление может произойти при продолжительной работе в атмосфере паров желтого фосфора без соблюдения правил техники безопасности и личной гигиены. В начале отравления наблюдается потеря аппетита, утомляемость, легкая желтуха. Последующие явления наступают позже. Они выражаются в выпадении зубов, образовании гнойных свищей и омертвлении участков костей. При попадании на кожу фосфор вызывает сильные, долго незаживающие ожоги. Отравление может также произойти при проглатывании его, когда он попадает в желудок.

В помещениях должна быть мощная приточно-вытяжная вентиляция. Аппаратура с фосфором хранится в хорошо загерметизированной таре.

Работающие должны иметь противогазы и соответствующую спецодежду. Фосфор отгружается заводами в железных банках емкостью по 10 кг, наполненных водой и тщательно запаянных. Банки в свою очередь помещаются в плетеные ящики и пересыпаются древесными опилками.

Стрихнин

Белый кристаллический горький порошок. Почти не растворяется в воде. Применяется в медицине, в химических лабораториях в качестве реактива, в быту для борьбы с грызунами и уничтожения хищных зверей.

Чрезвычайно сильный яд, вызывающий общие судороги и смерть при заглатывании 0,1 г. Действует на центральную нервную систему и вызывает сильные общие судороги, кончающиеся столбняком. Смерть при отравлении наступает от паралича центральной нервной системы.

При работах со стрихнином надо обращаться с ним исключительно осторожно и обязательно пользоваться респираторами от ядовитой пыли.

Упаковывается в жестяные или стеклянные банки из толстого стекла емкостью до 100 г. Жестяные банки должны быть запаяны, а стеклянная посуда герметически закрыта пробками.

Бруцин

Бесцветные кристаллы, трудно растворимые в воде, легко в спирте и хлороформе. По своему отравляющему действию очень похож на стрихнин, но в несколько раз слабее его. Смертельная доза для человека 0,1–0,12 г. Применяется в медицине как реактив химическими лабораториями. Правила обращения и упаковка аналогичны со стрихнином.

Цинхонин

Белый кристаллический порошок или довольно толстые ромбические кристаллики, плавящиеся при температуре 255°C. В воде почти не растворим. Легко растворяется в кислотах. Горького вкуса хинина не имеет. Применяется в медицине и как реактив. Вызывает у человека эритемы и экземы. При отравлении наблюдается зуд, краснота, боли, отечность кожи рук и лица, затем образуются крупные быстрозасыхающие пузырьки.

Правила обращения и упаковка те же, что и для стрихнина.

Никотин

Бесцветная маслянистая жидкость с неприятным одуряющим запахом, жгучим вкусом. Хорошо растворим в воде, спирте, бензине, керосине. На воздухе окисляется, окрашиваясь в коричневый цвет. Встречается в производстве табака и табачных изделий. Применяется в фармацевтической промышленности, в медицине и для борьбы с вредителями сельскохозяйственных растений.

Отравления возможны при вдыхании свободного никотина или приеме внутрь, а также через кожу. Картина отравления: в легких случаях – головная боль, головокружение, слабость, тошнота, рвота, понос, сердцебиение или замедление пульса, боли в области сердца, затрудненное дыхание, холодный пот, слюнотечение, сужение зрачков, понижение температуры, зуд кожи.

В более тяжелых случаях, кроме того, – бессознательное состояние, бред, сильная одышка, судороги. Смерть наступает от паралича дыхания и сердца.

Смертельная доза никотина для некурящего человека 60 мг.

Все работы с никотином должны проводиться в противогазах и в спецодежде, в помещениях с мощной приточно-вытяжной вентиляцией.

Упаковывается в железные банки емкостью от 0,5 до 10 кг.

Хлорпикрин

Чистый хлорпикрин – бесцветная маслянистая жидкость с запахом свежего цветочного меда. Хорошо растворим в спирте, хуже – в эфире. Применяется для борьбы с амбарными вредителями, сусликами, паразитами жилищ, дезинфекции.

Картина отравления: у человека наблюдается слезотечение, раздражение верхних дыхательных путей, кашель, тошнота, рвота, боли в животе, понос, головная боль, мышечная слабость, частый, слабый и неправильный пульс. Смерть наступает от отека легких. В жидком виде он поражает кожу.

При работах с хлорпикрином необходимы: противогаз, резиновые технические перчатки и комбинезон из плотной ткани. Каждая бригада должна иметь специальную аптечку с противоядиями. Хранение хлорпикрина разрешается в хорошо вентилируемых складах.

Хлорпикрин отгружается заводами в железных бочках, герметически закрывающихся винтовыми пробками с резиновой прокладкой; емкость бочек 100–200 л.

Сероуглерод

Бесцветная жидкость с запахом, довольно приятным у чистого препарата и отвратительным (редечным) у технического. Смешивается со спиртом и эфиром. В воде не растворим. При стоянии, в особенности на свету, желтеет и приобретает тошнотворный запах. Пары чрезвычайно легко воспламеняются, в смеси с воздухом взрываются. Взрыв может произойти от соприкосновения с огнем, с предметами, нагретыми до 100°, от короткого замыкания электрического тока.

Применяется в вязкой промышленности как растворитель фосфора, жиров, масел, резины и восков, при изготовлении оптического стекла, в борьбе с вредителями сельского хозяйства.

Пары сероуглерода ядовиты. Отравление может произойти через дыхательные пути и через кожу. Признаки отравления: головокружение, сильные головные боли, при тяжелых отравлениях – рвота, обморок, судороги и, наконец, смерть от прекращения дыхания.

При работе необходимо пользоваться спецодеждой: противогаз, комбинезон, резиновые перчатки, прорезиненный фартук, мягкая обувь без металлических гвоздей.

Сероуглерод отгружается заводами в железных сварных или клепаных бочках, хорошо оцинкованных, с герметической укупоркой. Хранить отдельно от других сильнодействующих ядовитых веществ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 20

ТОКСИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА СДЯВ КАТЕГОРИИ II

(По материалам справочника Лазарева Н. П. «Вредные вещества в промышленности», 1965 г.)

Концентрированные кислоты (азотная, серная, соляная, плавиковая)

При непосредственном контакте с кожей концентрированные кислоты вызывают ожоги. Попадание плавиковой кислоты на кожу, в особенности под ногти, вызывает сильную боль и трудно заживающие раны.

Признаки острого отравления

Раздражение верхних дыхательных путей, в особенности слизистой оболочки носа, чихание, кашель, затруднение дыхания.

Концентрированные кислоты вызывают конъюнктивит и разрушение зубов.

Признаки хронического отравления

При хроническом отравлении могут развиваться катары дыхательных путей, явления сердечной слабости. Возможен отек легких.

Предельно допустимая концентрация кислот в воздухе производственных помещений: азотной и соляной – 0,005 мг/л, серной и плавиковой – 0,001 мг/л.

Дихлорэтан**Признаки острого отравления**

Головная боль, сонливость, тошнота, раздражение слизистых оболочек, кожи лица.

При попадании дихлорэтана внутрь после скрытого периода, продолжавшегося от 5 мин до 3 ч, появляются головокружение, слюнотечение, сильные боли в подложечной области. Возможна смерть вследствие сердечной недостаточности.

Признаки хронического отравления

Характеризуется поражением печени, нервной системы и нарушением обмена веществ.

Предельно-допустимая концентрация 0,01 мг/л.

Бромистый метил

Бромистый метил – сильный яд.

Токсичное его действие объясняется образованием в организме ядовитых веществ – метилового спирта и формальдегида. Отравление сопровождается головной болью, головокружением, общей слабостью, повышенным слюноотделением, рвотой.

При попадании на кожу вызывает ожог с образованием пузырей.

Предельно-допустимая концентрация – 0,001 мг/л.

Тиофос

Тиофос или препарат НИУИФ-100, паратион. Это бесцветная маслянистая жидкость со слабым запахом. Отравление тиофосом может возникать в результате вдыхания паров, попадания на кожу или одежду и заглатывания с водой и пищей.

Признаки острого отравления: появление тошноты, слюнотечения, рвоты, болей в животе. Затем наблюдается обильное потоотделение, головокружение, нарушение ориентировки.

Предельно-допустимая концентрация 0,00005 мг/л.

Хлор

Раздражает верхние дыхательные пути. При отравлении малыми концентрациями сопровождается покраснением конъюнктивы, легкой одышкой, охриплостью, чувством давления в груди, часто рвотой.

Может вызвать отек легких.

При отравлении высокими концентрациями может привести к молниеносной смерти.

Газообразный хлор при высокой концентрации у чувствительных людей вызывает острый дерматит с покраснением и отеком.

Предельно допустимая концентрация 0,001 мг/л.

Аммиак

Вызывает раздражение глаз и верхних дыхательных путей. При попадании в глаза ощущается резкая боль, жжение, слезотечение, конъюнктивит, возможны и более глубокие поражения глаз.

При вдыхании паров аммиака появляются: кашель, чихание, сухие хрипы в легких. При попадании в струю газа могут наблюдаться краснота и опухание кожи, появление пузырей на ней.

Признаки острого отравления

При больших концентрациях обнаруживается прижигающее действие на слизистые оболочки верхних дыхательных путей, возможно развитие отека гортани и сужение голосовой щели.

В тяжелых случаях может развиваться отек легких.

Предельно допустимая концентрация 0,02 мг/л.

ПРИЛОЖЕНИЕ 21

ВРЕМЕННЫЕ ОБЩИЕ САНИТАРНЫЕ ПРАВИЛА ПРИ РАБОТЕ С ДИХЛОРЕТАНОМ

(Утверждены Наркомздравом СССР 17/IX 1940 г. № 12218-6, согласованы с Наркомхимпромом СССР 17/IX 1940 г.)

Дихлорэтан – ядовитое вещество, могущее вызвать общее отравление и местное поражение кожи; отравления возможны при вдыхании паров и всасывании через кожу. Поэтому при применении дихлорэтана должны быть обеспечены специальные меры предосторожности.

1. Все операции с дихлорэтаном или содержащими дихлорэтан смесями (транспортировка, загрузка, переливание, перемешивание, выгрузка, обезжиривание и др.) должны быть механизированы.

Не допускаются ручные операции, при которых возможно непосредственное (через кожу), соприкосновение работающих (промывка, протирка изделий, розлив и др.) с дихлорэтаном или содержащими его смесями.

2. Все производственные процессы, при которых возможно выделение паров дихлорэтана (производство дихлорэтана, экстракция масел и жиров, составление лаков, клеев, растворителей, обезжиривание изделий и др.), должны вестись в полностью герметизированной аппаратуре, в изолированном помещении.

Коммуникационные линии по которым производится перемещение дихлорэтана, а также места соединений и арматуры должны быть вполне герметичными. Сырье в аппараты может загружаться через открытые люки при наличии аппаратов вентиляционных отсосов.

3. Аппараты и приборы, в которых производится работа с дихлорэтаном или содержащими его смесями, а также коммуникации должны располагаться таким образом, чтобы обеспечить возможность безопасного обслуживания и контроля за их исправностью.

4. Применение дихлорэтана для обезжиривания и промывания крупных деталей и установок (баллоны, колонки) допускается только при обеспечении условий, устраняющих возможность разлива дихлорэтана и выделения паров его в рабочем помещении.

5. Отбор проб дихлорэтана из приборов и аппаратов производится таким образом, чтобы исключалась возможность непосредственно соприкосновения с дихлорэтаном и разлива его на полу.

6. В помещениях, где производятся работы с дихлорэтаном, полы должны быть цементные, бетонные, выложены метлахской плиткой. Стены должны иметь панели водонепроницаемые или окрашенные масляной краской.

7. Все рабочие помещения, в которых ведется работа с дихлорэтаном или содержащими его смесями, должны быть оборудованы точно-вытяжной вентиляцией.

Общие и местные вентиляционные установки должны обеспечить максимальное удаление паров дихлорэтана с тем, чтобы содержание их в воздухе при всех процессах не превышало предельно допустимых концентраций, установленных ОСТ 90014-39, то есть 0,05 мг/л*.

8. Помещения, где возможны внезапные выделения значительных количеств паров дихлорэтана, оборудуются приспособлениями для быстрого их проветривания.

9. Аппаратура и оборудование, применяемые для работы с дихлорэтаном, должны быть паспортизированы и подвергаться осмотру и систематическому планово-предупредительному ремонту в установленные в каждом производстве сроки.

10. Тара и упаковка должны отвечать требованиям действующего стандарта. Розлив в тару производится при работе вентиляции и наличии у сливных приспособлений местных отсосов.

11. Вся работа по очистке и ремонту аппаратуры и по ликвидации аварий производится под непосредственным наблюдением ответственного лица от администрации в соответствии со специально разработанными инструкциями.

Очистка и внутренний ремонт аппаратуры и тары без предварительной повторной ее промывки горячей водой или пропарки острым паром не допускается.

12. Все работающие по очистке и ремонту аппаратуры и по ликвидации аварии должны снабжаться спецодеждой (брезентовые фартуки, рукавицы, кожаная обувь) и противогазом марки А либо шланговым.

13. В помещениях, где проводятся работы с дихлорэтаном, должны иметься аварийные шкафы с запасными комплектами спецодежды, белья, противогазов. Ключ от аварийного шкафа должен храниться у ответственного по помещению дежурного.

Примечание. Белье в норму спецодежды не входит.

*В настоящее время 10 мг/м³ в соответствии с СН 245-63 (заменены СИ 245-71).

14. Очистка и ремонт цистерн и прочих хранилищ из-под дихлорэтана производятся в соответствии с существующими правилами безопасности по очистке цистерн из-под нефтепродуктов.
15. Для работающих с дихлорэтаном должны быть устроены умывальные и душевые.
16. Все работающие с дихлорэтаном должны быть предварительно тщательно проинструктированы об опасных моментах работы с дихлорэтаном и о мерах предосторожности, которые следует соблюдать при работе с ним, в особенности при ликвидации аварий, чистке и ремонте аппаратуры и др. Знание рабочими правил безопасности работы проверяется и удостоверяется начальником цеха или заменяющим его лицом.
17. Все работающие с дихлорэтаном и содержащими его смесями подвергаются обязательным периодическим медосмотрам один раз в год, а вновь поступающие — и предварительному медосмотру.
18. Изготовление и сбыт продуктов, содержащих дихлорэтан, для бытовых нужд (продажа населению) запрещаются.

ПРИЛОЖЕНИЕ 22

ПРАВИЛА ХРАНЕНИЯ, УКУПОРКИ, РОЗЛИВА И ТРАНСПОРТИРОВКИ ХЛОРПИКРИНА
(Извлечение из правил, утвержденных Наркомздравом СССР 9/VI 1939 г.)

1. Хранение

3. Персонал, который хранит, разливает и выдает хлорпикрин, обязан знать правила обращения и его транспортировки.
4. Ключи от помещения, где хранится хлорпикрин, находятся у специально уполномоченного лица (приказом по предприятию) и не могут быть переданы другим лицам без ведома и согласия руководителя предприятия.
Дубликат ключей хранится у руководителя предприятия.

2. Укупорка хлорпикрина

6. Хлорпикрин хранится исключительно в железных бочках с завинчивающейся нарезной герметической пробкой. Бочки емкостью от 100 до 200 кг с обручами на корпусе.
7. При необходимости хлорпикрина в небольших количествах (10–15 кг) расфасовка его временно, на срок не более 1 месяца, может производиться в небольшие металлические бидоны с герметически завинчивающимися пробками.
8. В экстренных случаях хлорпикрин в количестве не более 5 кг может быть временно, на срок не более трех дней, расфасован в стеклянной посуде и укупорен корковой или резиновой пробкой. Горлышко склянок обвязывается и заливается гипсом.
Тара, в которой хранится хлорпикрин, должна просматриваться не реже 2 раз в месяц, а неисправная заменяться.

3. Розлив хлорпикрина

9. Переливание хлорпикрина из одной тары в другую производят посредством насоса, обычно применяемого для перекачивания керосина, или с помощью гидропульта. По окончании розлива арматура и ее части, соприкасающиеся с хлорпикрином, протираются и выносятся для выветривания.
10. При переливании хлорпикрина лица обязаны работать в спецодежде и противогазах, а также соблюдать все необходимые меры безопасности и не допускать разбрызгивания и утечки хлорпикрина.

4. Перевозка хлорпикрина

11. Хлорпикрин перевозят исключительно в металлической посуде (см. пп. 6 и 7), не имеющей повреждений и тщательно укупоренной.
Перевозка хлорпикрина внутри населенного пункта (город, рабочий поселок, село) в небольшом количестве (до 5 кг) разрешается в стеклянной таре, тщательно укупоренной и упакованной в плетеной корзине, выложенной сеном или стружкой, и обязательно в сопровождении специальных лиц (не менее 2), снабженных противогазами и хорошо знакомых со свойствами хлорпикрина.
12. Перевозка хлорпикрина в пассажирских поездах, трамваях, автобусах и пассажирских пароходах воспрещается.

ПРИЛОЖЕНИЕ 23

ПРАВИЛА ТЕХНИКИ БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ РАБОТЕ С ХЛОРОМ
(Извлечение из правил техники безопасности для персонала химических цехов электростанций и сетей)

А. Общие правила безопасности

Свойства хлора

1. Хлор — ядовитый удушающий газ желто-зеленоватого цвета, в 2,5 раза тяжелее воздуха. При вдыхании имеет своеобразный «колющий» запах, который воспринимается различно в зависимости от влажности воздуха и концентрации газа: в теплую влажную погоду запах хлора резкий, удушающий, в морозную — раздражающий, щекочущий. Запах хлора ощущается человеком при концентрации его в воздухе более 0,003 мг/л.
2. При сжатии газообразного хлора компрессором или понижении температуры он превращается в маслянистую жидкость с удельным весом 1,4–1,5 г/см³. Цвет жидкого хлора зависит от температуры и изменяется от темно-зеленовато-желтого при обычной температуре до оранжево-желтого при низкой температуре.
Критическая температура газа +146°С при давлении 93 атмосфер. В сильные морозы, при температуре -34,6°С, хлор может находиться в жидком состоянии при атмосферном давлении. При температуре -103°С хлор из жидкости превращается в твердое кристаллическое вещество.
3. При отсутствии влаги газообразный и жидкий хлор мало агрессивен по отношению к стали, меди, чугуну и может храниться в таре из этих материалов. Содержание влаги в техническом хлоре, в частности, не должно превышать 0,06% (по ГОСТ 6718-53).

В присутствии влаги хлор очень активен и вступает в химическое соединение со многими веществами и, в частности, со многими металлами и сплавами, за исключением благородных металлов.

Поэтому все рабочие детали хлораторных установок, в которых происходит увлажнение газа или получение хлорной воды, должны изготавливаться из материалов, устойчивых по отношению к хлору.

Вполне устойчивыми к хлору являются серебро и тантал, которыми можно покрывать нестойкие металлы, создавая на них защитную пленку. Относительно стойкими считаются нержавеющие стали. Латунь корродирует во влажном хлоре сильнее, чем бронза, а свинец устойчив и в газообразном влажном хлоре, но малоустойчив в хлорной воде. Покрытие поверхностей цинком повышает их устойчивость к влажному хлору. Малоустойчивы к хлору вещества, содержащие органические продукты и углеводы, как-то: масла, ткани, дерево, керосин, резина и винипласт.

4. При утечках хлора из сосуда в атмосферу образуется стелющееся зеленоватое облако, которое передвигается потоком воздуха. В сухую погоду, особенно на фоне зелени, такое облако почти незаметно и попасть в него можно внезапно; во влажном воздухе облако заметно более отчетливо и приближение его видно издали. Хлор опалывает зелень и окрашивает снег в светло-коричневый цвет.

Облако хлора на своем пути заполняет ямы, подвалы, каналы и прочие низкие места и, стелясь по земле, обтекает здания, заборы и прочие возвышенные места.

Газ долго сохраняется в местах, где нет движения воздуха, в закрытых помещениях, в простенках между зданиями, в опорожненных сосудах, в водостоках и др.

Будучи тяжелее воздуха, хлор стелется по низу, но при утечках в зданиях он может, заполняя постепенно помещение, подняться на верхние этажи. Хлор также может быть поднят вверх воздушными потоками. Дождь и струи воды прижимают хлор к земле и растворяют его.

5. Предельно допустимая концентрация хлора в воздухе рабочего помещения составляет 0,001 мг/л. Продолжительное завышение норм содержания ядовитого газа в помещении приводит к профессиональным болезням работающих и, в частности, к пониженной сопротивляемости гриппу, к болезням легких и желудка.

6. Содержание газа в воздухе до 0,006 мг/л вызывает у человека заметное раздражающее действие; концентрация хлора в воздухе 0,012 мг/л переносится с трудом, а доза в 0,1–0,2 мг/л опасна для жизни.

7. В зависимости от степени отравления, газообразный хлор обжигает легкие с явлениями болей в груди, кашлем, отеками. Хлор раздражает слизистые оболочки глаз, носа и разъедает места, где имеется выделение пота. Хлор является отравляющим газом замедленного действия, полное влияние которого на организм человека выявляется через 2–4 ч после отравления.

8. Жидкий хлор, попадая на незащищенное тело, быстро испаряется, вследствие чего резко понижается температура тела в месте испарения, что вызывает обмораживание покрова кожи. Раздражение кожи может также вызвать и воздействие на тело газа высокой концентрации и хлорной воды.

9. Наиболее успешно хлор дегазируется сернистым ангидридом, имеющим приблизительно одинаковый с ним удельный вес. В результате взаимодействия образуется густое белое облако с кисловатым вкусом.

Можно также применять для этой цели аммиак, но так как его удельный вес в 3 раза меньше хлора, то дегазация успешно протекает в закрытых объемах (сосудах, помещениях).

Кроме того, хлор хорошо поглощается парами и раствором гипосульфита, а также водой.

10. В смеси с другими газами хлор может образовывать взрывчатую смесь при оптимальном соотношении объемов и, в частности, такая смесь может образовываться при соединении с аммиаком, которая, однако, взрывается только на свету и в присутствии влаги.

11. Кроме опасного воздействия на человека, хлор агрессивно действует на металлическое оборудование и конструкции (особенно на стальные кровли), портит электропроводку, металлические петли на окнах и дверях и т. п., а также губит зеленые насаждения.

Помещение хлораторной установки

12. Хлораторные установки размещаются в отдельные огнестойких зданиях, разделенных на отдельные изолированные помещения, как-то: аппаратная, дежурная комната, расходный склад, вентиляционная. Эти помещения должны сообщаться между собой плотно закрывающимися дверями и иметь прямые выходы наружу.

13. Окна должны открываться наружу и иметь шторы, предохраняющие хранящиеся сосуды с хлором от нагрева солнечными лучами, для этой цели допускается окраска стекол верхних звеньев окон белыми.

14. Электропроводка освещения и вентиляции, а также электрическая арматура должны быть герметическими. Электропроводку рекомендуется прокладывать снаружи здания.

15. Все помещения хлораторной установки должны иметь центральное отопление и приточно-вытяжную вентиляцию с не менее чем восьмикратным обменом воздуха. Отсос газа с пола помещений должен осуществляться через жалюзийные решетки, располагаемые в местах возможного выхода газа. Приток теплого воздуха должен осуществляться под потолком.

16. Выключатели электроосвещения и пускатели электродвигателей вентиляции должны устанавливаться снаружи при входе в здание. Тут же должен быть вывешен предупреждающий плакат: «Входя в помещение, включай вентиляцию».

17. Расходные склады должны помещаться в первом этаже. Расположение расходных складов хлора во вторых и вышележащих этажах не допускается.

18. На входных дверях хлораторного здания следует вывешивать предупреждающие плакаты: «Опасно – газ!» и «Без противогаса не входить!».

Хлоропроводы

19. В хлораторных установках эксплуатируются хлоропроводы для газообразного и жидкого хлора. Последние более опасны в обращении, так как при их повреждении в помещении может образоваться большое количество газа.

Хлоропроводы изготавливаются из стальных бесшовных труб с утолщенными стенками. Запорная арматура и фасонные части также должны быть стальными. Применение фасонных частей из чугуна запрещается.

20. Хлоропроводы в помещениях следует прокладывать в доступных местах на расстоянии от стены, достаточном для возможности окраски труб со всех сторон. Все соединения хлоропроводов должны располагаться так, чтобы была возможность их осмотра, подтяжки, определения и устранения утечки газа.

Охрана труда персонала

21. К работе на хлорном оборудовании допускаются лишь обученные слесари не ниже 5–6-го разряда, сдавшие техминимум и не имеющие физических недостатков, увеличивающих опасность их пребывания в зоне отравления.

22. Допускать к работе с хлором подростков, лиц пенсионного возраста, людей со слабым сердцем и легкими, больных язвой желудка, беременных женщин и кормящих матерей воспрещается.

23. Все рабочие места в хлораторной и на складе должны быть снабжены памятками о свойствах хлора и способах защиты от отравления, а также оперативными и аварийными инструкциями.

24. Ежегодно должны производиться проверка знаний и инструктаж персонала по правилам безопасности, а также медицинское освидетельствование персонала для установления степени действия хлора на их организм.

25. В помещениях для хранения хлора не должно быть запаха газа, а вентиляция всегда должна находиться в исправном состоянии и включаться во время пребывания там людей.

26. Проверка защитного действия противогазов производится по графику, утвержденному главным инженером электростанции, но не реже двух раз в месяц. Результаты проверки записываются в специальный журнал.

27. На рабочих местах должны храниться средства общей защиты: 3 л раствора гипосульфита, 3 л раствора соды, чистые тряпки, резиновые перчатки, вазелин.

28. При производстве работ по переливу хлора, ремонту сосудов и труб под давлением газа, сработке газа из дефектных баллонов и пр., при которых есть опасность больших утечек газа, должна применяться система нарядов-допусков.

29. Запрещается курить в помещениях с хлорным оборудованием, так как при курении уменьшается чувствительность к газу и повышается возможность отравления.

30. Работники хлораторных установок должны обеспечиваться спецодеждой согласно действующим нормам.

31. Запрещается хранение хлорных баллонов в одном помещении с баллонами, содержащими другие газы, как, например, кислород, аммиак, водород и др.

32. Вновь поступившие баллоны не должны смешиваться с имеющимися на складе, так как за вновь поступившими баллонами следует вести в продолжение двух суток специальное наблюдение из-за возможной утечки газа.

33. Во избежание ошибок заполненные и опорожненные баллоны должны храниться в отдельных складских помещениях. Хранить баллоны в непосредственной близости от печей, отопительных приборов и других источников тепла без применения защитных экранов запрещается.

34. Для транспортировки баллонов в пределах склада необходимо иметь одно- или двухколесные тележки или носилки, в которых баллоны должны быть надежно закреплены. Запрещается перемещать баллон одному рабочему, перетаскивать его по полу, держа за вентиль, поднимать на плечо, перекатывать при помощи лома или ногами.

Б. Правила безопасности при ликвидации аварий и меры защиты от отравлений хлором

Ликвидация утечек газа

35. На электростанции применительно к местным условиям должен быть разработан план организационных мероприятий па быстрой дегазации больших утечек хлора и безопасной эвакуации рабочих из очагов поражения и должны иметься в состоянии готовности необходимые для этого технические средства (сернистый газ, раствор гипосульфита, вода в необходимом количестве и достаточного напора и т. п.).

36. Утечка хлора из пространства, находящегося под уровнем жидкости в сосуде, является наиболее опасной, так как в этом случае из сосуда за очень короткий отрезок времени может выйти большое количество хлора в жидком состоянии, который в атмосферных условиях может быстро создать огромное облако газа.

Несколько менее опасны утечки хлора из пространства, расположенного над уровнем жидкого хлора в сосуде, так как это сопровождается испарением газа с поверхности жидкости внутри сосуда, что вызывает понижение ее температуры и падение давления в сосуде.

Большая утечка при невысокой температуре окружающей среды на некоторое время может прекратиться сама вследствие обмерзания сосуда и образования ледяной пробки в месте течи. Однако после прекращения испарения вновь происходит повышение давления, что может привести к разрыву временной пробки.

37. При ликвидации аварии с выходом большого количества хлора необходимо:

- а) принять меры безопасности для лиц, попавших в зону отравления, и обеспечить первую помощь пострадавшим;
- б) оградить отравленный район и устранить возможность попадания в него посторонних лиц;
- в) организовать устранение течи и дегазацию облака газа;
- г) отправить пострадавших в медицинское учреждение.

38. Следы хлора в воздухе определяют посредством смоченной в воде реактивной йодокрахмальной бумаги, которая при наличии в воздухе хлора окрашивается в синий цвет. Существуют также, пока мало распространенные, газоопределяющие приборы со световой и звуковой сигнализацией, например, прибор проф. Косоногова или приборы типа УГ-1 (переносные, инспекторские).

39. Концентрированные местные утечки хлора выявляют путем прикладывания к предполагаемым местам утечки ваты, навернутой на проволоку и смоченной нашатырным спиртом. В месте утечки хлор с парами аммиака сразу образует густое белое облако, сдуваемое струей хлора. Течь хлора можно обнаружить по обмерзанию места утечки и по низкой температуре сосуда, устанавливаемой на ощупь.

40. Отыскание мест утечек и их ликвидация должны выполняться не менее чем двумя слесарями в противогасах при включенной вентиляции и с открытыми выходами из помещения. При высокой концентрации газа работа должна производиться мастерами или бригадирами в изолирующих противогасах.

41. Утечки хлора из корпуса баллона устраняются установкой хомута с резиновой прокладкой или зачеканкой свища свинцом. При пропуске газа в сальнике и невозможности устранить течь его обычной подтяжкой поврежденный баллон следует включить в работу, открыть полностью вентиль и быстро сработать из него хлор. При неплотном закрытии вентиля баллон также должен быть включен в работу или на штуцер вентиля установлена заглушка. Если указанные меры не могут быть быстро проведены, то баллон должен быть помещен в камеру для дефектных баллонов или временно закопан в землю или снег вентиляем вниз. Можно баллон, пропускающий хлор, опустить на веревке в реку или другой водоем.

42. При авариях с разрывом стенки сосуда, выбиванием пробки или вентиля ликвидацию их следует производить в изолирующих противогазах и противоипритных костюмах.

Такие течи устраняются установкой простых, широких хомутов и забивкой в место течи пробки на длинной рукоятке. Одновременно следует перекачать хлор из поврежденного сосуда в исправный, не прибегая к дополнительному повышению давления в сосуде сжатым воздухом. Устранять такие течи жидкого хлора можно также поливкой места течи водой. Вода от испарения хлора замерзает и создает ледяную пробку.

43. При незначительных утечках газа в помещении следует включить вентиляцию и открыть окна и двери. В случае крупной аварии и выхода в помещение большого количества газа окна и двери должны быть закрыты для ограничения распространения облака.

Проветривание в этом случае начинается только после ликвидации аварийной утечки и дегазации помещения.

44. Дегазацию облака хлора следует производить сернистым ангидридом, добавляя его в количестве, равном объему дегазируемого облака, то есть на один объем хлора подмешивать один объем сернистого газа. Для этих целей около базисных складов хлора следует хранить бочки с ангидридом. Выпуск сернистого газа из них осуществляется без входа в отравленную зону.

Небольшие облака хлора следует дегазировать, опрыскивая раствором гипосульфита 5%-ной концентрации.

Поведение персонала при сигналах газовой тревоги

45. При слабой течи хлора из баллона или бочки (тихое шипение, медленное выделение газа), не содержащей облака, следует, не подавая сигнала тревоги, включить вентиляцию, обнаружить место утечки и принять меры к ее устранению. Вентиляция отключается после полной очистки воздуха в помещении.

46. При течи газа из баллона или бочки струей со свистом или при обнаружении у склада стелящихся волн желто-зеленого газа лицо, первым обнаружившее утечку, немедленно подает сигнал малой тревоги путем спокойных нечастых ударов по рельсу в продолжение 2–3 мин, для чего около складов и помещений хлораторных установок должны быть подвешены на столбах куски рельсов с ударами.

47. При малой тревоге лица, работающие в зоне утечки хлора и не имеющие при себе противогазов, должны немедленно прекратить работу, направиться к аварийным противогазам или к ведрам с раствором гипосульфита, разобрать тряпки и пропитать их указанным раствором. При первом ощущении запаха хлора следует накрыть нос и рот тряпками, пропитанными гипосульфитом, и ждать указаний о выходе из зараженной зоны. Толпиться, стоять в проходах запрещается; необходимо вести себя спокойно и дисциплинированно. Основным условием успешного выхода из отравленной зоны является отсутствие паники, организованность и обеспеченность средствами защиты.

48. При взрыве баллонов или бочки с образованием большого газового облака, а также случаев пожара на складе хлора поднимается общая большая тревога, которая подается непрерывными ударами в рельс. Сигналы подаются до прибытия аварийной бригады и пожарной команды.

49. Об аварии немедленно ставятся в известность администрация электростанции, все работники хлораторной установки, сторожевая охрана и вызывается пожарная команда, которой сообщается о цели выезда.

50. При общей тревоге рабочие, находившиеся в зоне появления газа, выполняют то же, что и при малой тревоге, но удаляются в безопасное место, не ожидая особых распоряжений и подчиняясь указаниям работников хлорного хозяйства.

51. Вход в здания, подвалы и другие помещения после ликвидации аварии разрешается только после полной дегазации и проверки помещений на содержание газа в воздухе.

Индивидуальная защита

52. Все работники хлораторных установок обязаны в продолжение своего дежурства носить при себе исправный, подогнанный противогаз, который в остальное время должен храниться в закрытом личном шкафу.

53. Вспомогательным средством индивидуальной защиты от хлора служит 2%-ный раствор гипосульфита. Смоченная в этом растворе тряпка служит, при дыхании через нее, временным противогазом.

54. Для промывки глаз, слизистых оболочек носа, рта и других мест с нежной кожей применяется 0,5%-ный раствор соды.

55. Вспомогательными средствами индивидуальной защиты в случаях внезапного попадания в атмосферу с повышенным содержанием хлора могут служить платки, смоченные в воде, а также меховые и ватные части одежды — они снижают количество вдыхаемого газа.

Меры первой помощи при отравлении хлором

56. Степень отравления определяют по поведению пострадавшего:

а) тяжелое отравление — прерывистое, судорожное дыхание с перебойми, посиневшее лицо, ослабление сердечной деятельности и судорожные, не координированные движения, бессознательное состояние;

б) отравление средней тяжести — указанные выше явления протекают слабее, посинение лица при возобновлении дыхательных движений уменьшается, возвращается сознание, но все же больной испытывает резкие боли в груди, резь и жжение в глазах, слезотечение, отравление сопровождается мучительным кашлем, приводящим к кровохарканью и отеку легких;

в) легкие случаи, наиболее вероятные в производственных условиях, — пострадавший сильно кашляет, испытывает одышку, охриплость, чувствует озноб, раздражение слизистых оболочек.

57. До прибытия врача больной должен лежать и не делать движений. Одежду следует расстегнуть, а пахнущую газом снять и заменить другой. В легких случаях поражения следует принять душ и сменить одежду.

58. Во всех случаях отравления хлором следует немедленно обращаться к врачу, так как лечение протекает медленно. Полная ликвидация последствий отравления может быть произведена лишь в клинических условиях.

ПРИМІРНА ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС РОБІТ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПАЯЛЬНИХ ЛАМП ПІ 1.1.23-358-2005

1. Загальні положення

1.1. Примірна інструкція з охорони праці під час виконання робіт із застосуванням паяльних ламп (далі – інструкція) призначена для осіб, які використовують паяльні лампи під час роботи на підприємствах ДК «Укртрансгаз».

1.2. До робіт із застосуванням паяльних ламп допускаються особи, придатні за станом здоров'я до виконання робіт за відповідною професією, які пройшли в установленому на підприємстві порядку навчання та інструктаж з охорони праці, оволоділи практичними навичками безпечного виконання робіт.

1.3. Роботи із застосуванням паяльних ламп проводяться як разові роботи з обладнанням тимчасових робочих місць на території підприємства.

Робоче місце в разі проведення паяльних робіт повинно бути очищене від горючих матеріалів, а конструкції із горючих матеріалів, які містяться на відстані менше 5 м, повинні бути надійно захищені екранами з негорючих матеріалів або політі водою.

Проведення робіт із застосуванням паяльних ламп на вибухонебезпечних та вибухоложежонебезпечних об'єктах не дозволяється.

1.4. Працівник, що виконує роботи із застосуванням паяльних ламп, зобов'язаний:

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання робіт;
- знати і виконувати вимоги цієї інструкції, внутрішнього трудового розпорядку, правила поведінки з обладнанням, користуватись засобами колективного та індивідуального захисту;
- проходити у встановленому на підприємстві порядку попередні та періодичні медичні огляди.

Працівнику забороняється застосовувати обладнання з корисливою метою, а також для виконання робіт, не передбачених виробничим завданням.

1.5. Під час роботи працівник повинен користуватись засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до основної професії та дотримуватись правил особистої гігієни, зокрема:

- утримувати в чистоті і порядку робоче місце і інструмент;
- правильно і дбайливо користуватись санітарно-побутовими приміщеннями, засобами індивідуального захисту;
- утримувати спецодяг і спецвзуття у справному стані і чистою вигляді;
- перед кожним прийманням їжі мити руки водою з милом чи іншими миючими засобами. Застосовувати при митті рук бензин, гас, ацетон та інші легкозаймисті речовини забороняється;
- дотримуватись питного режиму з врахуванням особливостей умов праці;
- дотримуватись режиму праці і відпочинку;
- при появі температури чи інших ознак захворювання слід попередити керівника робіт та негайно звертатись до лікаря.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Надіти спецодяг та інші ЗІЗ відповідно до основної про-

фесії. Спецодяг повинен бути добре підігнаний та застібнутий. Волосся підібрати під головний убір.

2.2. Перевірити наявність та справність пружинного запобіжного клапана у паяльній лампі, який відрегульований на заданий тиск, а для лампи місткістю 3 л і більше – манометрів.

2.3. До початку виконання робіт паяльною лампою необхідно перевірити:

– чи не викручується повністю без послаблення натискної втулки вентиль, що регулює подавання пального з балона лампи в палик. Якщо регулювальний вентиль викручується, розпалювати лампу заборонено;

– щільність резервуара (бачка) – на відсутність підтікання, відсутність витікання газу через наріз пальника тощо;

– правильність наповнення (пальне в резервуар (бачок) паяльної лампи слід заливати не більше ніж на 3/4 його місткості);

– щільність закручування пробки заливного отвору; ця пробка повинна бути закручена до відмови.

2.4. Про всі помічені при огляді несправності або недоліки, які загрожують безпеці людей при проведенні робіт, повідомити керівника робіт і приступити до роботи після їх усунення.

2.5. Провести заправку лампи паливом через лійку з сіткою, розлите пальне витерти насухо.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Заправляти паяльні лампи пальним і розпалювати їх слід у спеціально відведених для цієї мети місцях. Під час заправки ламп не допускається розлив пального і використання відкритого вогню.

3.2. Для запобігання викидам полум'я з паяльної лампи пальне, яким заправляють лампи, повинно бути очищене від сторонніх домішок і води.

3.3. Щоб уникнути вибуху паяльної лампи, необхідно дотримуватись наступних вимог безпеки:

- не зберігати несправні паяльні лампи разом із справними;
- не підвищувати тиск у резервуарі ламп під час накачування повітря понад допустимий робочий тиск, вказаний у паспорті;
- не відкручувати повітряний гвинт та наливну пробку, коли лампа горить або ще не охолола;
- не знімати пальник з резервуара (бачка) лампи до того, як знято тиск.

3.4. При тривалому користуванні лампою необхідно періодично випускати з резервуара частину нагрітого повітря і підкачувати свіже.

3.5. Під час виконання паяльних робіт слід дотримуватись таких вимог:

- паяльна лампа повинна заправлятися тільки в спеціально відведених для цього місцях очищеним від сторонніх домішок та води пальним. Не дозволяється як пальне для лампи, що працює на газі, використовувати бензин або суміш бензину та гасу;
- полум'я паяльної лампи необхідно правильно регулювати;
- необхідно уникати нахилу лампи та ударів по ній;
- необхідно розташовуватись якомога ближче до витяжних шаф, зонтів або лійок витяжної вентиляції;

– повітря з резервуара (бачка) лампи через заливну пробку повинно випускатись тільки після того, як лампа погашена і її пальник повністю охолов.

3.6. Під час виконання паяльних робіт із застосуванням паяльних ламп необхідно:

– працювати тільки з лампою, що пройшла періодичну перевірку;

– не розпалювати паяльні лампи безпосередньо біля маслоснаповнених апаратів;

– не заправляти паяльну лампу пальним або не виливати з неї пальне, не розбирати та не ремонтувати лампу, не відкручувати пальник ближче ніж за 3 м від відкритого вогню, а також не курити;

– не підігрівати пальник, не використовувати пальне з лампи, що накачується насосом;

– не знімати пальник з резервуара (бачка) лампи – до зняття тиску.

3.7. Паяльні лампи не дозволяється використовувати для відігрівання замерзлих водопровідних, каналізаційних труб, а також труб пароводяного опалення в будівлях, що мають спалимі конструкції або оздоблення.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Щоденно після закінчення роботи необхідно звільняти лампу від палива, очищати і здавати в інструментальну комору.

Порядок здавання лампи після закінчення роботи може бути іншим, виходячи з місцевих умов.

4.2. Про несправність лампи працюючий зобов'язаний сповістити майстра або комірника.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Під час виконання робіт із застосуванням паяльних ламп можуть виникнути наступні види аварійних ситуацій:

– підтікання резервуара (бачка);

– витікання газу через нещільності нарізу пальника;

– деформації резервуара (бачка).

5.2. У разі виявлення цих аварійних ситуацій слід негайно припинити роботу, а лампу повернути в інструментальну комору для ремонту.

5.3. З метою запобігання аварійним ситуаціям необхідно перед кожним використанням оглянути лампу.

5.4. Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, чи інша особа – свідок нещасного випадку повинні негайно повідомити безпосереднього керівника робіт чи іншу уповноважену особу підприємства і вжити заходів до подання необхідної допомоги потерпілому.

5.5. Послідовність надання першої допомоги:

- припинити дію на організм факторів, що спричинили нещасний випадок, які загрожують здоров'ю чи життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести з ураженої зони, загасити одяг, що спалахнув) і оцінити його стан;

- у разі потреби вжити заходів щодо рятування потерпілого у порядку першочерговості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, накладити пов'язку тощо);

- викликати швидку допомогу чи лікаря або вжити заходів для відправки потерпілого в найближчий медичний заклад.

ПРИМІРНА ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ ВОДІЯ АВТОНАВАНТАЖУВАЧА ПІ 1.3.10-467-2006

1. Загальні положення

1.1. Ця інструкція встановлює вимоги з охорони праці для водія автонавантажувача (далі – водій).

До складу робіт, які виконуються водієм, входять, у тому числі, роботи з підвищеною небезпекою (відповідно до пп. 10, 12, 31, 36, 53, 101, 106 Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.05 № 15).

При виконанні робіт з підвищеною небезпекою водій, крім цієї інструкції, повинен виконувати вимоги інструкцій підприємства, якими регламентується безпечно виконання робіт певного виду.

Відповідно до Закону України «Про охорону праці» (стаття 44) особи, які не виконують вимоги інструкцій з охорони праці, залежно від характеру порушень, притягаються до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної або кримінальної відповідальності.

1.2. Водій має постійне робоче місце (кабіна автонавантажувача), до складу робіт, які він повинен виконувати, входять наступні:

– керування автонавантажувачем та усіма спеціальними вантажозахоплювальними механізмами і пристроями під час навантаження, розвантаження, переміщення та укладання вантажів у штабелі і відвали;

– здійснення технічного обслуговування автонавантажувача та поточного ремонту усіх його механізмів;

– визначення несправностей в роботі автонавантажувача;

– встановлення та заміна знімних вантажозахоплювальних пристроїв і механізмів;

– участь у проведенні планово-попереджувального ремонту автонавантажувача і вантажозахоплювальних механізмів, пристроїв і інші роботи згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників.

1.3. До виконання робіт за цим фахом допускаються особи, які:

- досягли 18 років, пройшли медичний огляд відповідно до Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94 № 45, наркологічний огляд (згідно з Переліком професій та видів діяльності, для яких є обов'язковим первинний і періодичний профілактичний наркологічний огляд, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.97 № 1238) та не мають протипоказань;

- мають повну загальну середню освіту, професійно-технічну освіту або професійну підготовку на виробництві, мають посвідчення на право керування автонавантажувачем;

– пройшли навчання за професією, у т. ч. підготовку (попереднє спеціальне навчання) для виконання робіт з підвищеною небезпекою і перевірку знань з питань охорони праці стосовно конкретних робіт, які вони виконуватимуть, та виявили задовільні результати при перевірці знань;

– пройшли інструктажі (вступний, первинний) з питань охорони праці, пожежної безпеки, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, з правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

1.4. Повторний інструктаж з питань охорони праці (за змістом і обсягом первинного інструктажу) проводиться один раз на три місяці.

1.5. Перевірка знань з питань охорони праці проводиться щорічно.

1.6. Водій повинен:

– виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
– не з'являтися на роботі в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;

– вміти користуватися засобами індивідуального та колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;

– користуватися спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту за їх призначенням;

– дотримуватися зобов'язань з охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором);

– не допускати до керування автотранспортом сторонніх осіб;

– не виконувати роботи, не передбачені завданням;

– не працювати на автотранспорті у позаробочий час без відповідного дозволу (розпорядження) безпосереднього керівника;

– проходити в установленому порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.7. У процесі роботи на водія автотранспорту можливі вплив наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

– машини і механізми, що рухаються, рухомі частини підйомно-транспортного устаткування;

– обвалювання штабелів вантажів;

– виліт замкового кільця при накачуванні чи підкачуванні шини;

– розрив покришки при накачуванні шини;

– самовільний рух автотранспорту;

– падіння колеса чи шини;

– падіння вивішеної частини автотранспорту;

– загоряння при наливанні або зливанні палива;

– знижена температура повітря робочої зони;

– підвищений рівень шуму на робочому місці;

– підвищений рівень вібрації на робочому місці;

– підвищена рухомість повітря;

– токсична і подразнююча дія шкідливих речовин, які проникають в повітря робочої зони при навантаженні (розвантаженні), що може спричинити подразнення слизових оболонок ротової порожнини, стравоходу, шлунку;

– недостатня освітленість робочої зони;

– нервово-психічні перенавантаження.

1.8. Водію видається безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг та інші засоби індивідуального захисту, які вибираються залежно від умов праці і можливого впливу на людину небезпечних та шкідливих виробничих факторів:

– костюм бавовняний;

– черевики шкіряні;

– рукавиці (комбіновані, брезентові);

– жилет сигнальний.

На постійних зовнішніх роботах узимку додатково видається куртка бавовняна на утеплювальній прокладці.

Залежно від конкретних умов праці, водію можуть видаватися і інші засоби індивідуального захисту (для захисту органів дихання тощо).

1.9. Водій зобов'язаний дотримуватися вимог санітарних норм і правил особистої гігієни, а саме:

– приступати до роботи тільки у засобах індивідуального захисту;

– утримувати в чистоті і порядку робоче місце;

– дбайливо і за призначенням користуватися санітарно-побутовими приміщеннями, спецодягом і іншими засобами індивідуального захисту, утримувати їх у справному стані і чистому вигляді;

– мити руки з милом теплою водою перед кожним прийманням їжі;

– дотримуватися питного режиму з урахуванням особливостей умов праці;

– палити у спеціально відведених для цього місцях;

– приймати їжу у відведених для цього місцях;

– зберігати харчові продукти, у т. ч. молочні, що видаються на підприємстві, в холодильниках, які для цього призначені.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати завдання від безпосереднього керівника. Перевірити справність та одягти засоби індивідуального захисту, мати при собі посвідчення на право керування автотранспортом.

2.2. Провести зовнішній огляд автотранспорту та перевірити:

– надійність кріплення деталей і механізмів;

– відсутність течі (палива, води, антифризу, мастила) в системах живлення, охолодження, змащення двигуна;

– наявність гальмівної рідини в головному циліндрі;

– відсутність пошкоджень в гнучких шлангах;

– відсутність пошкоджень ланцюгів і їх належне кріплення до рами вантажопідіймача;

– стан електрообладнання;

– заправку автотранспорту паливом, мастилом, водою і гальмівною рідиною;

– рівень електроліту в акумуляторній батареї;

– стан шин і кріплення коліс, тиск в шинах.

2.3. Перевірити роботу:

– ногого і ручного гальмів (у разі потреби відрегулювати їх);

– посилювача рульового керування;

– звукового сигналу;

– перемикача світла;

– механізмів підймання і нахилу під час руху без вантажу.

2.4. Про всі виявлені порушення проінформувати безпосереднього керівника і не приступати до роботи (а у випадку змінної роботи – не приймати зміну), якщо порушення унеможливають безпечну роботу автотранспорту.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. При переміщенні вантажів автотранспортом слід застосовувати робочі пристрої (вилочні захоплювачі, гаки, ковші тощо) згідно з технічною документацією.

3.2. Перед в'їздом автотранспорту у вузьке місце між штабелями, устаткуванням, елементами конструкції будівель і споруд водію необхідно зупинити автотранспорт і переконатися у відсутності людей у зоні його роботи.

3.3. Підймання і опускання вантажів слід виконувати на горизонтальних площадках з твердим і рівним покриттям, взимку – очищених від льоду і снігу, а під час ожеледі – посипаних піском.

3.4. Піднімати і опускати вантаж дозволяється тільки при наявності просвіту під вантажем, що забезпечує вільний хід і вихід вилкового захоплювача.

Підіймати вантаж слід обережно, без ривків, поступово збільшуючи частоту обертання двигуна і плавно переміщуючи важіль керування при вертикальному або нахиленому назад положенні рами автонавантажувача.

3.5. При роботі на вилковому автонавантажувачі необхідно дотримуватися таких вимог:

- вантаж необхідно розміщувати на захоплювальній вилці таким чином, щоб не виникав перекидний момент, при цьому вантаж повинен бути притиснутий до рами автонавантажувача;

- вантаж слід розміщувати рівномірно на обидві лапи, він може виходити уперед за межі вилки не більше ніж на 1/3 довжини лап;

- великогабаритні вантажі дозволяється укладати вище захисного пристрою, але не більше одного місця, при цьому повинна бути назначена особа для керування рухом автонавантажувача.

3.6. Під час роботи на автонавантажувачі зі стрілою необхідно спочатку підняти вантаж, а потім його транспортувати. Не допускається зіштовхувати вантаж зі штабеля та підтягувати його.

3.7. Рух автонавантажувача слід розпочинати, коли рама (з вантажем або без нього) відхилена назад, а вантаж тріхи піднятий над землею (на 0,3–0,4 м).

3.8. Транспортування тари і установа її в штабелі слід виконувати поштучно або готовими пакетами.

3.9. До місця навантаження (розвантаження) слід підїжджати повільно (на першій передачі), уповільнювати швидкість при наявності навіть незначної нерівності дорожнього покриття.

3.10. Переміщення вантажів великих розмірів, які утруднюють огляд шляху, заднім ходом слід виконувати в супроводі особи, відповідальної за навантаження, яка зобов'язана вказувати дорогу і подавати сигнали.

3.11. Необхідно уповільнювати рух і подавати звуковий сигнал в місцях скупчення людей, в проходах, під час проїзду мимо дверей і через ворота, при поворотах та під час руху з місця заднім ходом. Слід проявляти особливу обережність під час транспортування вантажу у вузьких проїздах. Не зачіпати штабелі вантажів. Транспортувати дрібні штучні вантажі необхідно у спеціальній тарі.

3.12. Необхідно слідкувати, щоб вантаж, який переміщується, на всьому протязі шляху не чіплявся за перешкоди і не знаходився над людьми, а також під час руху слідкувати за дорогою, своєчасно вживати заходів щодо запобігання можливим аварійним ситуаціям.

3.13. Під час проїзду через ворота і двері слід враховувати габарити їх прорізу.

3.14. Під час навантаження (розвантаження) вантажу в кузов автомобіля не слід переносити вантаж через кабінку, а виконувати навантаження збоку або позаду, слідкувати, щоб в момент опускання вантажу в кузов в ньому не знаходилися люди.

3.15. Під час роботи на автонавантажувачі не допускається:

- виконувати вантажно-розвантажувальні роботи з небезпечним вантажем при виявленні невідповідності тари вимогам нормативно-технічної документації, несправності тари, відсутності маркування і попереджувальних написів на ній;

- проводити профілактичне обслуговування або ремонт автонавантажувача при піднятих вантажозахоплювальних пристроях (без страхування);

- вантажити та перевозити вантаж, вага якого перевищує вантажопідйомність автонавантажувача;

- транспортувати вантажі, центр ваги яких розташований на великій відстані від передньої стінки вилкового захоплювача;

- опускати вантаж на труби газо-, паропроводів, електричні кабелі, тимчасові перекриття;

- підіймати на піддонах дрібноштучний вантаж вище захисного пристрою, що захищає робоче місце водія від падіння на нього вантажу;

- відривати примерзлий або затиснутий вантаж, підіймати вантаж при відсутності під ним просвіту, який необхідний для вільного проходу вилки, і укладати вантаж краном безпосередньо на захоплювальний пристрій автонавантажувача;

- залишати кабінку автонавантажувача при піднятому вантажі;

- залишати автонавантажувач в проїздах або на шляху руху транспорту;

- перевозити людей на автонавантажувачі, залишати його на похилій площині.

3.16. Про виявлені під час роботи порушення, неполадки, які можуть завадити безпечній роботі автонавантажувача або призвести до аварійної ситуації, а також про кожний нещасний випадок водій повинен негайно повідомити безпосереднього керівника і вжити заходів щодо надання долікарської допомоги потерпілому.

До прибуття комісії з розслідування на місці події необхідно зберігати обстановку та устаткування у такому стані, в якому вони були на момент події, якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків. Крім того, необхідно вжити заходів щодо недопущення подібних випадків у ситуації, що склалася.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Поставити автонавантажувач у відведене для нього місце (у випадку змінної роботи – місце здачі зміни). Опустити вилковий захоплювач в нижнє положення, поставити автонавантажувач на гальма, витягти ключ із системи запалювання.

4.2. Провести огляд автонавантажувача, очистити машину від бруду, пилу, перевірити кріплення болтів, переконатися у відсутності підтікання пального, мастила та ін. Підготувати автонавантажувач до наступного робочого дня, а у випадку змінної роботи – до здачі зміни та здати зміну у встановленому на підприємстві порядку.

4.3. Зняти та прибрати у відведене для цього місце спецодяг і інші засоби індивідуального захисту, що використовувалися в процесі роботи.

4.4. Вимити лице і руки теплою водою з милом або прийняти душ. Не допускається використовувати для миття рук гас, бензин, а також витирати руки ганчір'ям, забрудненим ошурками.

4.5. Повідомити безпосереднього керівника про виконану роботу та про виявлені в процесі роботи недоліки.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. До аварійних ситуацій відносяться:

- поломка або несправність автонавантажувача, що загрожує безпеці водія або безпеці людей, що знаходяться поблизу нього (несправності гальм, рульового керування, звукового сигналу і ін.);

- поява шумів, тріску, скреготу і інших незвичайних явищ в гідросистемі і інших вузлах;

- зіткнення під час руху з іншими транспортними засобами, наїзди на пішоходів та інші дорожньо-транспортні пригоди (ДТП);

- загоряння, вибухи при подачі палива в карбюратор двигуна самопливом або при перевірці наявності палива в баці з використанням відкритого полум'я та ін.

5.2. У випадку ДТП водій повинен діяти відповідно до вимог Правил дорожнього руху, а при інших аварійних ситуаціях – негайно зупинити автотранспорт, повідомити безпосереднього керівника про те, що сталося, та діяти за його вказівками.

5.3. При пожежі необхідно припинити роботу і почати гасіння наявними засобами пожежогасіння, діючи відповідно до вимог інструкції з пожежної безпеки підприємства.

5.4. При нещасних випадках необхідно (до прибуття швидкої медичної допомоги) надати першу допомогу потерпілому.

Конкретні дії щодо надання першої допомоги потерпілим при різноманітних ураженнях викладені в інструкції з надання першої (долікарської) допомоги потерпілим, що діє на підприємстві та вивчається водієм автотранспорту при проходженні навчання та інструктажів з питань охорони праці.

Примірна інструкція опрацьована Державним науково-дослідним інститутом техніки безпеки хімічних виробництв (ДержНДІТБХВ).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ОСНОВНИХ КОНВЕНЦІЙ І РЕКОМЕНДАЦІЙ МОП, ПРИЙНЯТИХ ПІСЛЯ 1980 Р.

Конвенція № 154 «Про сприяння колективним переговорам» (1981 р.)

Принцип цієї Конвенції – сприяти проведенню добровільних переговорів.

Конвенція розповсюджується на всі галузі економічної діяльності й передбачає вжиття заходів, що відповідають національним умовам, для сприяння колективним переговорам.

Вона визначає мету, на досягнення якої направлені ці заходи, й уточнює, що її положення не перешкоджають функціонуванню систем трудових відносин, де колективні переговори проходять у рамках мирного або арбітражного механізму, або органів, у яких сторони добровільно беруть участь у проведенні колективних переговорів.

Конвенція передбачає попередні консультації з організаціями підприємств і працівників і уточнює, що заходи, які вживаються для сприяння колективним переговорам, не повинні обмежувати їх свободу.

Виконання положень цієї Конвенції забезпечується колективними договорами, арбітражними рішеннями або будь-яким іншим способом, що не суперечить національній практиці, а за їх відсутності – національним законодавством.

У зв'язку з питанням про трудові відносини слід розглянути наступні чотири рекомендації, присвячені проблемам консультацій, зв'язків і механізмів розгляду скарг, в яких норми (що не мають, звичайно, потрібної сили) у ряді випадків все ж таки служили як інструкції з урегулювання відносин і є широко визнаними.

1. Рекомендація № 94 «Про консультації і співпрацю між підприємцями і працівниками на рівні підприємства» (1952 р.) має на меті сприяти консультаціям і співпраці між підприємцями і працівниками на рівні підприємства з питань, що становлять спільний інтерес, який не охоплюється процедурою колективних переговорів або якою-небудь іншою процедурою, що зазвичай проводиться для визначення умов праці. Проведення консультацій і співпраця повинні ґрунтуватися на добровільних угодах між сторонами або здійснюватися за допомогою законодавства, що створює спеціальні органи для вирішення таких питань.

2. Рекомендація № 113 «Про консультації і співпрацю між державною владою і організаціями підприємств і працівників у галузевому і в національному масштабі» (1960 р.) стосується заходів щодо консультації і співпраці між державними органами влади і організаціями підприємств і працівників, а також між цими організаціями в галузевому і національному масштабах. Їх загальною метою повинно бути сприяння взаєморозумінню і хорошим відносинам між сторонами задля розвитку економіки в цілому і кожної галузі зокрема, поліпшення умов праці та підвищення життєвого рівня (у т. ч. створення і діяльність загальнодержавних органів, підготовка і застосування належного законодавства).

Заходи, які мають ґрунтуватися на добровільних засадах з боку організацій підприємств і працівників або методах заохочення з боку державних органів влади, а також керуватися законодавством, не повинні порушувати ні свободу об'єднання, ні права на колективні переговори; вони повинні застосовуватися без якої-небудь дискримінації проти організацій.

3. Рекомендація № 129 «Про зв'язки між адміністрацією і працівниками на підприємстві» (1967 р.) представляє елементи політики у сфері зв'язків на підприємстві. Підкреслюючи необхідність у спільних інтересах підприємств і працівників, а також їх відповідних організацій у створенні атмосфери взаєморозуміння і довіри на підприємстві, Рекомендація пропонує методи для створення такої атмосфери. У ній виступає ідея необхідності, але після консультації з представниками працівників, без будь-якого зазіхання на свободу об'єднання, швидкого розповсюдження й обміну, можливо, повнішої й об'єктивнішої (а також докладної) інформації з різних аспектів життя підприємства і соціальних умов працівників.

4. Рекомендація № 130 «Про розгляд скарг на підприємстві з метою їх вирішення» (1967 р.) може здійснюватися за допомогою національного законодавства, колективних договорів, правил внутрішнього трудового розпорядку, арбітражних рішень або іншим допустимим шляхом. Вона підкреслює, що будь-який працівник, який вважає, що він має підстави для скарг, повинен мати право

(індивідуально або спільно з іншими працівниками) представити таку скаргу і вимагати її розгляду. У Рекомендації викладені в деталях принципи і процедури, прийнятні в даному випадку. Додаткові положення є в Рекомендації № 163 «Про сприяння колективним переговорам» (1981 р.).

Конвенція № 155 «Про безпеку і гігієну праці і виробниче середовище» (1981 р.)

У сучасному світі питання безпеки і гігієни праці вельми актуальні. Тому важливо, щоб проводилася узгоджена національна політика у сфері безпеки праці, гігієни праці та виробничого середовища, а також здійснювалися зв'язок і співпраця на всіх рівнях у цій галузі.

Ця Конвенція розповсюджується на всіх працівників, що працюють у сфері економічної діяльності, на яких поширюється її положення (включаючи державну службу), але можливі певні виключення. Конвенція передбачає, що кожна держава відповідно до національних умов і консультацій з найбільш представницькими організаціями підприємств і працівників розробляє, здійснює і періодично переглядає узгоджену національну політику у сфері безпеки праці, здоров'я працівників і гігієни виробничого середовища.

Мета такої політики – попередити нещасні випадки, що пов'язані з роботою і можуть призвести до втрати здоров'я, звести до мінімуму, наскільки це обгрунтовано і практично можливо, причини небезпек, властивих виробничому середовищу.

Конвенція визначає основні сфери діяльності такої політики, встановлює і детально описує серію заходів на національному рівні та на рівні підприємства.

У цьому контексті вона передбачає вжиття заходів на законодавчому рівні, або правил, або будь-яких інших способів (включаючи підготовку), а також діяльність системи інспекції і заходи з вивчення перед професійним використанням механізмів, устаткування або речовин і т. д.

Крім того, Конвенція уточнює, що підприємці повинні надати відповідні захисні одяг і засоби, наскільки це обгрунтовано і практично можливо, щоб робочі місця, що знаходяться під їх контролем, механізми, речовини, процеси і т. д. були безпечними і не загрожували здоров'ю працівників.

Конвенція також зазначає, що працівники (та їх представники на підприємстві) співпрацюють з метою реалізації зобов'язань підприємця, але працівник, який залишив своє робоче місце у зв'язку з ситуацією (про яку він повідомляє негайно), яка дає підставу вважати її такою, що створює безпосередню і серйозну загрозу його здоров'ю або життю, повинен бути захищений від необгрунтованих наслідків.

Конвенція № 156 «Про однакове ставлення і рівні можливості для працюючих чоловіків і жінок: працівники з сімейними обов'язками» (1981 р.)

Ця Конвенція вперше законодавчо проголосила, що без встановлення однакового ставлення і рівних можливостей для працюючих чоловіків і жінок з сімейними обов'язками в суспільстві не можна говорити про рівноправ'я.

Конвенція поширюється на працюючих чоловіків і жінок, які мають сімейні обов'язки стосовно дітей, що знаходяться на їх утриманні,

або інших найближчих родичів – членів їх сім'ї, коли такі обов'язки обмежують їх у можливості брати участь в економічній діяльності.

Конвенція передбачає, що член організації за допомогою своєї національної політики повинен надати можливість особам з сімейними обов'язками виконувати оплачувану роботу, не зазнаючи дискримінації, гармонійно поєднуючи свої професійні та сімейні обов'язки.

Уживаються всі заходи, що відповідають національним умовам і можливостям, щоб працівники з сімейними обов'язками могли користуватися своїм правом на вільний вибір роботи, щоб бралися до уваги їх потреби у сфері умов зайнятості та соціального забезпечення.

Конвенція також передбачає необхідність враховувати потреби працівників з сімейними обов'язками під час планування заходів на місцевому рівні, а також розвивати або сприяти розвитку державних або приватних служб побуту, таких як установи і служби з питань догляду за дітьми і надання допомоги сім'ї.

Конвенція утворює розвиток інформації та освіти, що сприяють ширшому розумінню принципу рівного ставлення і рівних можливостей для працюючих чоловіків і жінок і їх проблем, пов'язаних з сімейними обов'язками, а також конкретні заходи у сфері професійної орієнтації та підготовки.

Ця Конвенція наголошує, що сімейні обов'язки самі по собі не можуть служити підставою для припинення трудових відносин.

Конвенція № 158 «Про припинення трудових відносин за ініціативою підприємця» (1982 р.)

Захист трудящих від незаконних звільнень – центральна проблема в регулюванні трудових відносин. Ось чому таке велике значення має ухвалення цієї Конвенції.

Методи і сфера застосування

Конвенція має широку сферу застосування і вступає в дію за допомогою національного законодавства, за винятком випадків, коли вона застосовується шляхом колективних договорів, рішень арбітражних або судових органів або будь-яким іншим способом, що відповідає національній політиці.

Норми загального застосування

Ця Конвенція визначає норми обгрунтування припинення трудових відносин (необхідність законної підстави, пов'язаної із здібностями або поведінкою працівника або викликаній виробничою необхідністю підприємства або служби). У ній перераховуються далі причини, які не є законною підставою для припинення трудових відносин, наприклад: членство в профспілці або участь в профспілковій діяльності у відповідний час; намір стати представником працівників або виконання функцій представника працівників; подача скарги або участь у справі, що розпочата проти підприємця через звинувачення його у порушенні законодавства; раса; колір шкіри; стать; сімейний стан; сімейні обов'язки; вагітність; віросповідання; політичні погляди; національність або соціальне походження; відсутність на роботі в період перебування у відпустці через материнство; тимчасова відсутність на роботі у зв'язку з хворобою або травмою.

Вказана Конвенція описує як процедури, які проводяться для і під час припинення трудових відносин, так і процедуру оскарження рішення про припинення трудових відносин. Щоб тягар доведення необгрунтованості звільнення не покладався тільки на працівника, Конвенція передбачає першу або другу або обидві наступні можливості: а) тягар доведення наявності законної підстави для звільнення

лежить на підприємстві; б) компетентні органи наділяються повноваженнями ухвалити рішення про причину звільнення з урахуванням представлених сторонами доказів і відповідно до процедур, передбачених національним законодавством і практикою. Конвенція передбачає право працівника, з яким мають припинити трудові відносини, бути попередженим про це за певний термін, або він має право на грошову компенсацію замість попередження, якщо його провина не є досить серйозною, на вихідну допомогу і/або інші види захисту доходу (допомога з фонду страхування у зв'язку з безробіттям, фондів допомоги безробітним або інші форми соціального забезпечення).

У разі необгрунтованого звільнення, коли відмінити рішення про звільнення або відновити працівника на колишній роботі неможливо, виплачується відповідна компенсація або інша відповідна допомога.

У частині Конвенції «Припинення трудових відносин з економічних, технологічних, структурних або аналогічних причин» детально викладені обов'язки підприємств консультуватися з представниками працівників та інформувати компетентні органи якомога раніше, надаючи інформацію, що стосується питання.

Конвенція № 159 «Про професійну реабілітацію і зайнятість інвалідів» (1983 р.)

Ця Конвенція скеровує соціальну політику держав на гарантування інвалідові можливості за умови повної рівності мати відповідну роботу і закликає сприяти його соціальній інтеграції. Держава відповідно до національних умов і можливостей здійснює політику у сфері професійної реабілітації та зайнятості інвалідів і гарантує, щоб відповідні заходи поширювалися на всі категорії інвалідів.

Проводяться консультації у справах інвалідів з представницькими організаціями працівників і підприємств, а також з представницькими організаціями інвалідів із здійснення вказаної політики, яка повинна ґрунтуватися на принципі рівності можливостей як працюючих чоловіків і жінок, що є інвалідами, так і працівників у цілому (у т. ч. і спеціальні позитивні заходи).

Для осіб, що є інвалідами, повинні працювати служби професійної орієнтації та професійного навчання, працевлаштування, зайнятості й т. д.; слід створювати і розвивати ці служби в сільських районах і у віддалених місцевостях, а також забезпечувати наявність спеціалізованих консультантів.

Конвенція № 160 «Про статистику праці» (1985 р.)

Принцип цієї Конвенції може бути визначений як завдання регулярно збирати, обробляти і публікувати статистичні дані про працю.

Держава зобов'язується регулярно публікувати статистичні дані про працю, що охоплюють наступні розділи:

- економічно активне населення, зайнятість, безробіття, неповна зайнятість;
- структура і розподіл економічно активного населення;
- середні заробітки, погодинні ставки заробітної плати;
- тривалість робочого часу;
- заробітна плата;
- вартість робочої сили;
- індекси цін на споживчі товари;
- витрати на ведення домашніх господарств, доходи;
- виробничий травматизм і професійні захворювання;
- трудові конфлікти.

Різні положення технічного характеру визначають обов'язки стосовно кожного розділу; кожна держава у будь-якому випадку повинна поступово взяти на себе ці зобов'язання. Передбачається тісна співпраця з МОП і національними професійними організаціями.

Конвенція № 161 «Про службу гігієни праці» (1985 р.)

Ця Конвенція покликана сприяти за допомогою служби виявленню потенційних небезпек на підприємстві, сприяти фізичному і психічному здоров'ю всіх працівників, забезпечувати безпечні, добре обладнані робочі місця.

Служби гігієни праці, які виконують в основному профілактичні функції і функції консультування, повинні бути створені на благо всіх працівників.

Служби гігієни праці можуть створюватися залежно від обставин: або для одного підприємства, або як загальна служба для декількох підприємств.

Вони можуть створюватися підприємствами або групами підприємств, державними органами або офіційними службами, будь-якими іншими уповноваженими органами. Підприємці, працівники та їх представники співпрацюють і беруть участь у цьому на основі рівноправ'я. Служби гігієни праці виконують наступні функції: виявлення і оцінка ризику від дії небезпечних для здоров'я чинників, що виникають на робочому місці, а також спостереження за чинниками виробничого середовища і виробничих операцій, які несприятливо впливають на здоров'я працівників. Вони консультують у цій сфері, сприяють адаптації трудових процесів до працівників, а також здійснюють забезпечення інформацією, організовують навчання й освіту у цій сфері, організовують першу і невідкладну медичну допомогу, беруть участь в аналізі нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, а також у здійсненні заходів щодо професійної реабілітації. Вони співпрацюють з іншими службами підприємства, а також із службами, що займаються медичним устаткуванням.

Персонал, що надає послуги у сфері гігієни праці, має належну кваліфікацію, користується повною професійною незалежністю.

Служби гігієни праці повинні бути проінформовані про будь-які відомі або вірогідні чинники виробничого середовища, які можуть несприятливо впливати на здоров'я працівників, а також про випадки захворювань серед працівників і невиходу на роботу за станом здоров'я, але персонал служб гігієни праці не повинен перевіряти причини невиходу на роботу.

Спостереження за станом здоров'я працівників у зв'язку з трудовим процесом здійснюється безкоштовно і, у разі можливості, впродовж робочого часу. Національне законодавство визначає органи, в обов'язки яких входить консультування цих служб і контроль за їх діяльністю.

Конвенція № 163 і Рекомендація № 173 «Про соціально-побутове обслуговування моряків у морі та порту» (1987 р.)

Держави, що ратифікують Конвенцію у цій сфері, після консультації з представниками організацій судовласників і моряків, зобов'язані забезпечити як у відповідних портах, так і на борту судна, побутове обслуговування моряків, зокрема у сфері відпочинку та інформації. Ці послуги повинні надаватися всім морякам без винятку і часто переглядатися, для того щоб забезпечити їх відповідність до потреб часу.

У Рекомендації говориться, що під час здійснення цих заходів слід враховувати особливі потреби моряків щодо їх безпеки, гігієни та використання вільного часу, в закордонних країнах і під час проходження зон бойових дій. У ній представлені рекомендації створення рад з питань побуту для забезпечення контролю за відповідністю побутових речей сучасним потребам.

Конвенція № 164 «Про охорону здоров'я і медичне обслуговування моряків» (1987 р.)

Конвенція № 165 (переглянута) «Про соціальне забезпечення моряків» (1987 р.)

Конвенція № 167 і Рекомендація № 175 «Про безпеку і гігієну праці в будівництві» (1988 р.)

У зв'язку із занепокоєнням, яке існувало протягом багатьох років стосовно професійної безпеки і гігієни праці в будівельній промисловості, Генеральна конференція МОП у 1988 році прийняла Конвенцію і Рекомендацію в цій сфері, які відновили існуючі норми, прийняті більше 50 років тому.

Конвенція розповсюджується на всі види будівельної діяльності – від підготовки будмайданчика до завершення проекту; у ній говориться, що підприємці й особи, які працюють не за наймом, відповідно до національного законодавства, повинні дотримуватись вказаних заходів.

Країни, що ратифікують новий документ, повинні узяти на себе зобов'язання після консультації з організаціями підприємців і працівників прийняти і дотримуватись законів або положень, що забезпечують застосування профілактичних і захисних заходів, щоб усі робочі місця були безпечними з погляду спричинення травм або шкоди здоров'ю працівників.

Сюди включаються такі операції, як використання риштування та підмостків; підйомно-транспортне устаткування і механізми; транспортне, землерийне і навантажувально-розвантажувальне устаткування, а також використання механізмів, машин і устаткування та інструментів. Інші положення охоплюють роботу на висоті, в котлованах і під землею, роботу в кесонах, у стислому повітрі або над водою, пальові роботи або використання електроустаткування і вибухових речовин. Повинні також робитися кроки для запобігання хімічним, фізичним або біологічним небезпекам і ризикам виникнення пожежі. Нарешті, Конвенцією охоплюються проблеми особистого захисного устаткування й одягу, першої допомоги і соціального забезпечення працівників.

Відповідно до її вимог працівники повинні отримувати адекватну і відповідну інформацію про потенційну небезпеку і ризики для здоров'я, а також проходити інструктаж і підготовку вжиття заходів щодо їх запобігання і контролю. У акті також говориться про те, що держави, які ратифікують його, зробили все необхідне, у т. ч. застосування відповідних вакансій і виправних заходів, а також використання інспекційних служб для забезпечення ефективного впровадження цих положень. У ньому наголошується значення співпраці між підприємцями і працівниками для забезпечення безпеки і гігієни праці на будівельних майданчиках.

Конвенція доповнюється Рекомендацією, яка розповсюджується на виготовлення і зведення нафтових веж і прибережних установок. Положення Рекомендації направлені також на посилення заходів техніки безпеки для захисту будівельних робочих, зайнятих на підприємствах ядерної промисловості.

Конвенція № 168 і Рекомендація № 176 «Про сприяння зайнятості і захисту від безробіття» (1988 р.)

Приймаючи Конвенцію і Рекомендацію з цього питання, Конференція завершила виконання завдання 32-річної давності щодо актуалізації всіх конвенцій МОП з соціального страхування, прийнятих до Другої світової війни.

Нові норми, які можуть застосовуватися із значною гнучкістю, можуть використовуватися за вельми різних національних умов з урахуванням рівня розвитку. Їх основна мета полягає в координації національних систем захисту від безробіття та їх політики зайнятості. З цією метою ратифікуючі держави прагнуть, щоб їх система захисту від безробіття і, зокрема, методи надання допомоги у зв'язку з безробіттям сприяли забезпеченню повної, виробничої і вільно обраної зайнятості й не перешкоджали підприємцям пропонувати, а працівникам шукати продуктивну зайнятість.

У рамках політики сприяння виробничій зайнятості «всіма відповідними засобами, у т. ч. соціальне страхування», створюватимуться спеціальні програми із забезпечення додаткових можливостей для створення робочих місць для певних категорій осіб, що знаходяться у скрутному становищі, у тому числі працюючих, які постраждали від структурних перетворень.

Особи, захищені допомогою у зв'язку з безробіттям, яким повинно бути гарантовано однакове ставлення, мають складати не менше 85% всіх осіб, які працюють за наймом, у т. ч. державних службовців і учнів.

Ця Конвенція містить норми щодо захисту від повного безробіття, тобто втрати заробітків через те, що особа, яка здатна до праці, готова до неї і фактично займається пошуками роботи, не має можливості отримати відповідну зайнятість, може розповсюджуватися на часткове безробіття і припинення (або скорочення) заробітків через тимчасове припинення роботи.

У разі повного безробіття або тимчасового припинення роботи допомогу слід виплачувати так, щоб надати цій особі часткову або перехідну заміну заробітної плати, і в той же час уникати виникнення такого становища, коли працівник може втратити зацікавленість до праці або створення робочих місць. Хоча в Конвенції зазначається, що допомога виплачується на цих умовах, первинний термін виплати може бути обмежений 26 тижнями на кожен період безробіття або 39 тижнями за будь-який період у 24 місяці. У Конвенції містяться спеціальні факультативні положення про нових осіб, які прагнуть отримати роботу.

Ці можливості зазвичай ширше для країн, чії системи соціального страхування носять обмежений характер через рівень розвитку. Рекомендація охоплює, зокрема, проблеми стимулів професійної та географічної мобільності в рамках політики забезпечення продуктивної зайнятості, допомоги, що виплачується у зв'язку з частковим безробіттям, і роботою на неповний робочий день, критерії оцінки положення про відповідну зайнятість і вдосконалення систем захисту, особливо на користь країн, охочих створити або поліпшити такі системи.

Конвенція № 169 (переглянута) «Про корінні народи і народи, які ведуть племінний спосіб життя в незалежних країнах» (1989 р.)

Приблизно 300 млн людей у всьому світі, які складають на національному рівні найбільш бідні й уразливі групи населення,

